

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra geografie

Veronika Klímová

Soubor map Jihočeského kraje ze sčítání lidu 2001
(věková a vzdělanostní struktura)

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Pavel Švec
České Budějovice, 2008

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č.111/ 1998 Sb. V platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě ve veřejně přístupné části STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

Datum

Podpis studenta

Chtěla bych poděkovat panu RNDr. Pavlu Švecovi, vedoucímu diplomové práce, za poskytnutí odborných konzultací. Zároveň chci poděkovat Vojtěchovi Blažkovi za pomoc při vzniku práce.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá zpracováním věkové a vzdělanostní struktury obyvatelstva Jihočeského kraje ze sčítání lidu 2001 do souborů map. Nejprve se zaměřuje na problematiku GIS, kartografických vyjadřovacích prostředků a interpretaci údajů o věkové a vzdělanostní struktuře. Diplomová práce analyzuje strukturu obyvatelstva Jihočeského kraje ze SLDB 2001. Dále práce obsahuje kapitolu s návrhem mapových listů a návrhem kartografických vyjadřovacích prostředků. Následují výstupy mapových listů s použitím GIS a komentáře k jednotlivým mapám.

Abstract

The thesis deal is to describe disposal age and culture structure people in South Bohemia region of census 2001 to corpora map. At first deals with dilemma of GIS, cartographis means, data by age and culture strukture. The thesis deal dissect peoples structure in South Bohemia region by SLDB 2001. The thesis also contains a chapter with design leaves mapsand map printing. An the end are leaves maps with disposal GIS and commentaries to them.

OBSAH

1. ÚVOD	6
2. CÍLE PRÁCE.....	7
3. PŘEHLED LITERATURY A ZDROJE DAT.....	8
4. METODY PRÁCE	10
4.1. Metodika diplomové práce	10
4.2. Metodika Sčítání lidu, domů a bytů (SLBD).....	13
5. VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA.....	17
5.1. Struktura obyvatelstva podle věku.....	17
5.2. Věková struktura v SLDB 2001	21
5.3. Vývoj věkové struktury obyvatelstva Jihočeského kraje.....	22
6. VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA	24
6.1. Struktura obyvatelstva podle vzdělanosti.....	24
6.2. Vzdělanostní struktura v SLDB 2001.....	25
6.3. Vývoj vzdělanostní struktury obyvatelstva Jihočeského kraje.....	25
7. VYBRANÉ GEOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY JIHOČESKÉHO KRAJE ...	27
8. GEOGRAFICKÉ INFORAMČNÍ SYSTÉMY.....	30
8.1. Vymezení GIS.....	30
8.2. Geoprvek jako základní jednotka.....	32
9. TOPOGRAFICKÁ A TÉMATICKÁ KARTOGRAFIE.....	35
9.1. Definice mapy a obsahové prvky.....	35
9.2. Třídění map.....	36
9.3. Kartografické vyjadřovací prostředky.....	40
10. KOMPOZICE MAPY.....	43
11. NÁVRH KARTOGRAFICKÝCH VYJADŘOVACÍCH PROSTŘEDKŮ.....	51
12. ANALYTICKÉ KOMENTÁŘE K MAPOVÝM LISTŮM	53
13. ZÁVĚR.....	61
14. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	63
15. SEZNAM PŘÍLOH A PŘÍLOHY.....	65

1. ÚVOD

Tématem diplomové práce je: „Soubor map Jihočeského kraje ze sčítání lidu 2001 (věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva)“. Nejdůležitější pro práci byla data ze Sčítání lidu, domů a bytů, které jsem dále zpracovávala s využitím GIS do mapových listů.

Cílem práce je tedy vytvoření vlastních mapových listů. Mapy jsem zpracoval do deseti mapových výstupů. V tištěné formě jsou zpracovány čtyři velké mapové listy. Hlavní mapové listy obsahují vždy dvě dílčí mapy.

V první části diplomové práce uvádím přehled literatury, která se věnuje věkové a vzdělanostní struktuře v České republice. Potřebná data pro práci jsem získala zejména v tabelární podobě ze Sčítání lidu, domů a bytů 2001, a také ze statistických lexikonů publikovaných k příslušným Sčítáním lidu, domů a bytů a z analytických publikací vydaných Českým statistickým úřadem. Některá data ze Sčítání lidu, domů a bytů jsou k dispozici i na webových stránkách Českého statistického úřadu.

Teoretická část diplomové práce se věnuje metodice diplomové práce a sčítání lidu, domů a bytů, věkové a vzdělanostní struktuře, přiblížení řešeného geografického území, základním znalostem geografických informačních systémů a základních kartografických vyjadřovacích prostředků.

Praktická část diplomové práce je zaměřena jak na samotné zhotovení mapových listů, tak na návrhy maket a kartografických vyjadřovacích prostředků. Praktická část je doplněna i o komentáře k jednotlivým mapovým výstupům. Stěžejní v praktické části diplomové práce jsou samotné mapy, které jsou umístěné v přílohách a čtyři hlavní mapové listy ve velikosti A3, které jsou pouze přiloženy.

2. CÍLE PRÁCE

Cílem této diplomové práce je vytvořit soubor map Jihočeského kraje ze sčítání lidu, týkající se věkové a vzdělanostní struktury obyvatelstva. Vznikne jak deset dílčích mapových listů, tak i čtyři hlavní mapové listy. Čtyři hlavní mapové listy shrnují obě témata diplomové práce: vzdělanostní a věkovou strukturu.

Prvním cílem je samotné seznámení s problémem. Teoretická část diplomové práce je zaměřená na metodiku Sčítání lidu, domů a bytů, na základní pojmy věkové a vzdělanostní struktury, na práci s GIS, na pravidla tvorby map a používání kartografických vyjadřovacích prostředků.

Druhá část diplomové části je zaměřena prakticky na návrhy mapových listů, použití kartografických vyjadřovacích prostředků. Důležité bylo vybrat vhodná témata daných map, aby měly dostatečnou vypovídající hodnotu. Stěžejní část diplomové práce je zaměřena na samotnou tvorbu map a mapových listů a komentáře k nim.

Diplomová práce se snaží zodpovědět následující problémy:

- Při jakém počtu dílčích map je ještě mapový list přehledný?
- Jaké problémy mohou vzniknout při kladu dílčích map ve formátu A4?
- Jaké problémy mohou vzniknout při kladu hlavních mapových listů ve formátu A3?
- Bude vhodné analyzovat, při použití reprezentativní věkové skupiny, podíl obyvatel starších 65 let?

3. PŘEHLED LITERATURY A ZDROJE DAT

S ohledem k tématu diplomové práce jsem zaměřila nejprve na literaturu zabývající se problematikou věkové a vzdělanostní struktury. *J. Veselá – Úvod do demografie*, jedná se o přehled základních znalostí z demografie. Jsou zde vytyčeny základní problémy, zdůvodněny a doplněny statistickými údaji. Materiál je členěn na dva díly – demografickou statiku, kde je popisován stav a struktura obyvatelstva a demografickou dynamiku. Pro další studijní materiál mi posloužila *Demografie (Materiály ke cvičení) autorů J. Langhamerová a E. Kačerová*, kde je vhodným způsobem vysvětleno, jak správně zacházet se statistickými informacemi. Dále *K. Kalibová - Úvod do demografie* - popisuje základní zdroje demografických dat, konstrukci demografických ukazatelů, možnosti hodnocení demografických procesů, aplikaci demografických poznatků v praxi a teoretické otázky, týkající se zákonitostí vývoje demografického systému. Informace o sčítání lidu a jeho historie jsme čerpala i z *Z. Vystoupil a Z. Tarabová – Základy demografie. Roubíček – Základní problémy obecné a ekonomické demografie* je materiál, který podává základní výklad pojmů a metod demografie, potřebný pro pochopení vztahů mezi populací a ekonomikou jak v národohospodářské úrovni, tak především v úrovni regionální či odvětvové.

Informace o geografických informačních systémech jsem našla v *J. Tuček – Geografické informační systémy, Principy a praxe* a *V. Voženílek – Geografické informační systémy I – Pojetí, historie, základní komponenty*.

V neposlední řadě jsem studovala i literaturu, která mi pomohla získat informace o tvorbě map. *V. Voženílek – Aplikovaná kartografie I. Tématické mapy* – zde jsem čerpala základní pravidla tvorby a užití tématických map. Jsou zde nejdůležitější zásady tvorby map. Obdobné informace jsem použila i z *V. Hojovec a kol. – Kartografie*.

Při tvorbě makety mapy a i při samotné tvorbě map jsem se inspirovala v mapách obyvatelstva v národních atlasech a v tématických atlasech obyvatelstva. *Atlas ze sčítání lidu, domů a bytů ČSR* – vyšel v roce 1984 v měřítku 1 : 500 000, výsledky sčítání lidu, domů a bytů z roku 1980. Ke zpracování výsledků bylo poprvé v ČSSR použito automatizovaného kartografického systému Digikart. *Atlas obyvatelstva ČSSR* – vydaný v roce 1962 Geografickým ústavem ČSAV v Brně jako

kartografické zpracování výsledků sčítání lidu z roku 1961. Obsahuje převážně kartogramy v měřítku 1 : 3 000 000.

ZDROJE DAT:

Stěžejní pro práci jsou tabelární data Českého statistického úřadu ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2001. Zde jsem pracovala s tabulkou Tabulka 112 – Obyvatelstvo podle pohlaví a podle věku, rodinného stavu a nejvyššího ukončeného vzdělání. Zde jsou abecedně seřazeny všechny obce České Republiky podle okresů ČR.

ČSÚ vydal ke sčítání lidu z roku 2001 analytické publikace na úrovni České republiky, krajů, okresů a vybraných měst. Součástí většiny těchto publikací jsou datové přílohy na CD-ROM.

Čerpala jsem i z webových stránek ČSÚ www.czso.cz, zde jsou uvedeny hlavní ukazatele z jednotlivých sčítání za ČR, kraje, případně za okresy. Na stránkách krajských reprezentací ČSÚ jsou pak některé údaje ze sčítání na úrovni krajů, správních obvodů ORP, případně vybraných měst a obcí. Dále jsou zde zveřejněny anotace všech vydaných publikací krajských správ ČSÚ od roku 2001, některé z nich jsou na internetu i v plném znění ke stažení.

V neposlední řadě byl pro moji práci důležitý program ArcGIS 9.1.

4. METODY PRÁCE

4.1. Metodika diplomové práce

Následující kapitola popisuje postup práce při zpracování dat, návrhu mapových listů, tvorbě jednotlivých map a jejich analýze.

V praktické části diplomové práce se v první řadě věnuji návrhu mapového listu (makety), použití kartografických vyjadřovacích prostředků, vymezení jednotlivých map a jejich témat. Protože budu tvořit čtyři hlavní mapové listy, a ty budou obsahovat další dílčí mapy. Dva hlavní mapový list budou mít za téma věkovou strukturu obyvatelstva Jihočeského kraje za rok 2001, další dva hlavní mapové listy budou představovat vzdělanostní strukturu obyvatelstva Jihočeského kraje za rok 2001. Dílčí mapy budou dohromady zpracovány do deseti dílčích map.

Věkovou strukturu obyvatelstva jsem zpracovala do šesti map:

1. mapa – Ekonomická struktura obyvatelstva v obvodech obcí s rozšířenou působností Jihočeského kraje za rok 2001.
2. mapa – Ekonomická struktura obyvatelstva v okresech České republiky za rok 2001.
3. mapa – Podíl obyvatelstva mladších 25 let v obcích Jihočeského kraje za rok 2001.
4. mapa – Podíl obyvatelstva starších 65 let v obcích Jihočeského kraje za rok 2001.
5. mapa – Index stáří v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.
6. mapa – Index závislosti v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.

Vzdělanostní strukturu obyvatelstva jsem zpracovala do čtyř map:

1. mapa – Vzdělanostní struktura obyvatelstva v obvodech obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji v roce 2001.
2. mapa – Vzdělanostní struktura obyvatelstva v krajích České republiky v roce 2001.
3. mapa – Podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.
4. mapa – Podíl obyvatelstva se základním a neukončeným vzděláním v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.

K tvorbě map bylo nejprve nutné ze získaných dat ze SLDB 2001 vytvořit vhodnými výpočty tabulky k daným mapám.

Věkové struktury jsem rozdělila podle tří základních ekonomických skupin předproduktivní (0 - 14 let), produktivní (15 - 59 let) a poproduktivní (60 a více let) Ekonomické skupiny jsem počítala vždy k celkovému počtu obyvatelstva.

Např. Podíl obyvatelstva ve věkové skupině 0 - 14 let = podíl počtu obyvatelstva věkové skupině 0 - 14 let a celkovým počtem obyvatelstva (pro relativní hodnotu se ještě násobí 100).

$$\text{Věková skupina 0 - 14 (v \%)} = \frac{\text{počet obyvatelstva ve věkové skupině 0 - 14 let}}{\text{celkový počet obyvatelstva}} * 100$$

Jako reprezentativní vzorek mladé generace jsem si vybrala obyvatelstvo mladších 25 let. Jedná se o podíl obyvatelstva mladších 25 let na celkovém počtu obyvatelstva. Dále jsem znázornila starou generaci obyvatelstva, jako podíl obyvatelstva starších 65 let z celkové počtu obyvatelstva.

Index stáří je poměr počtu starých osob a dětí v obyvatelstvu. Děti jsou obvykle vymezeny z biologického hlediska věkem 0 - 14 dokončených let. Stáří bývá určováno rozdílně. Já jsem použila věkovou hranici 60 a více let. Index stáří charakterizuje přímo proces stárnutí, nepřímě stupeň progresivity obyvatelstva. (Roubíček 2002)

Index stáří se používá při mezinárodních srovnávání věkové struktury a stárnutí populace.

$$is = \frac{P_{60+}}{P_{0-14}} * 100$$

is = index stárnutí (též Sauvyho index)

P_{60+} = poproduktivní složka

P_{0-14} = předproduktivní (Roubíček 2002)

Index závislosti charakterizuje relativní velikost nadvýroby pracujících osob nutného pro zabezpečení spotřeby všech členů společnosti, jeho změny, pak změny produktivity práce nutné pro udržení stávající životní úrovně při nezměněném podílu spotřeby společnosti. (Roubíček 2002)

Index závislosti jsem vypočítala dle *Roubíčka - Základní problémy obecné a ekonomické demografie* jako podíl předproduktivní (0 - 14) a poproduktivní (60 a více let) složky obyvatelstva ku produktivní složce obyvatelstva (15 – 59). Dále Roubíček uvádí i index závislosti mladých osob jako podíl předproduktivní a produktivní složky obyvatelstva a index závislosti starých osob jako podíl poproduktivní a produktivní složky obyvatelstva.

$$iz = \frac{P_{0-14} + P_{60+}}{P_{15-59}} * 100$$

iz = index závislosti (podíl závislých na podílu produktivních)

P_{0-14} = předproduktivní složka

P_{15-59} = produktivní složka

P_{60+} = poproduktivní složka

Vzdělanostní strukturu obyvatelstva jsem rozdělila do základních skupin dle klasifikace kmenových oborů ČSÚ:

- bez vzdělání
- základní a neukončené vzdělání
- středoškolské vzdělání (zahrnuje vyučené a střední odborné vzdělání bez maturity a úplné střední vzdělání s maturitou)
- vysokoškolské vzdělání (zahrnuje vysokoškolské vzdělání včetně bakalářského)

Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel je určen jako poměr počtu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel ku počtu obyvatel starších 25 let. Podíl obyvatel z neukončeným a základním vzděláním je vypočítán jako poměr počtu obyvatel z neukončeným a základním vzděláním ku počtu obyvatel starších 15 let.

Část mapových výstupů zachycuje struktury v hranicích samotných obcí, ale část je prováděna především na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností, tzv. ORP. Od 1. ledna 2003 zahájilo na území České republiky činnost 205 obcí s rozšířenou působností, tzv. obce III. stupně nebo také ORP. Na tyto obce byla přenesena větší část kompetencí okresních úřadů. Obcí s rozšířenou působností je v Jihočeském kraji sedmnáct. Zajišťují agendy pro obce v jejich správním obvodu. V Jihočeském kraji se

těmito obcemi staly: Blatná, České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Milevsko, Písek, Prachatice, Soběslav, Strakonice, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Vimperk, Vodňany.

4.2. Metodika Sčítání lidu, domů a bytů

Metodika sčítání lidu v rámci které jsou populace obvykle zaznamenávány buď „de jure“ (tzn. bydlící obyvatelstvo) nebo „de facto“ (tzn. přítomné obyvatelstvo), je v obecnější rovině výčtem následujících postupů:

- 1) rozhodnutí o systému číselného zpracování (včetně technického zabezpečení),
- 2) stanovení data sčítání lidu (období s minimálním prostorovým pohybem občanů) a vyhotovení programu předběžného sčítání,
- 3) rozhodnutí o typu a obsahu dotazníku,
- 4) testování všech technik, forem a postupů včetně závěrečného předtestu,
- 5) příprava podrobných map a seznamů bydlících,
- 6) doplnění a zaučení skupiny vykonavatelů prvotních operací,
- 7) naplánování časového harmonogramu třídění dat,
- 8) informování veřejnosti a získání spolupráce obyvatelstva. (Šotkovský 2000)

Ve sčítání lidu je zachyceno mnoho údajů, které nelze v takové kvalitě a kvantitě získat z jiných statistických pramenů. Hlavním přínosem sčítání lidu, domů a bytů je, že všechny údaje jsou zjištěny na celém území České republiky a to v jednotné metodice a ke stejnému časovému okamžiku.

První moderní sčítání lidu na celém území Rakouska bylo provedeno v roce 1869 a zahájilo souvislou řadu pravidelných sčítání s přibližnou periodicitou deseti let. Další sčítání lidu pak následovala v letech 1880, 1890, 1900 a 1910. (Schulzová 1996)

První světová válka znamenala přerušování této série a další sčítání bylo už v nové Československé republice 8. dubna 1920. Byl přijat zákon o československých sčítáních, podle kterého se sčítání uskutečnilo 15. února 1921. Druhé sčítání bylo provedeno 1. prosince 1930, které zjišťovalo a zpracovalo gramotnost obyvatelstva, tj. znalost čtení a psaní, a to v řadě cenných kombinací, například podle národnosti.

1. března 1950 se poprvé uskutečnil soupis domů a bytů ve všech obcích. (Koschin 2000)

V pořadí druhé poválečné sčítání proběhlo 1. března 1961 a představovalo především po metodické stránce výrazný předěl v historii našich sčítání. Bylo připraveno a jeho výsledky byly zpracovány v podobě plně integrovaného censu populačního, domovního a bytového. Úkolem sčítání bylo podat komplexní obraz populace v průběhu vytváření „socialistické“ společnosti a její struktury podle věku, národnosti, vzdělání i z hlediska sociálních a ekonomických charakteristik. Poprvé byly získány údaje o nové sociální skupině družstevních rolníků, podrobné údaje o úrovni školního vzdělání podle věkových skupin a pohlaví apod. K 1. prosinci 1970 proběhlo v pořadí již páté sčítání v Československu. Novými zjišťovanými znaky se staly, vedle etnické skupiny Cikánů, rodné číslo, státní příslušnost (případně občanství ČSR nebo SSR), opět mateřský jazyk a dále v rámci zjišťování dojížděky do zaměstnání, škol a učení její frekvence, vzdálenost, doba a používaný dopravní prostředek. Na rozdíl od sčítání 1970 nebyly ve sčítání 1980 (k 1. listopadu 1980) sestavy za části obcí, ale byl rozšířen rozsah údajů za základní sídelní jednotky. Za nové prvky sčítání 1980 tak lze považovat prohloubení dat o plodnosti žen, třídění základních sídelních jednotek podle typů a velikosti, směrové zpracování dat o dojížděce do zaměstnání (dříve jen bilanční). (www.czso.cz)

Sčítání v roce 1991

Sčítání lidu, domů a bytů ke 3. březnu 1991 se uskutečnilo na celém území České a Slovenské Federativní Republiky na základě usnesení vlády ČSSR č. 124 ze dne 28. května 1987, vlády ČSR č. 218/87, vlády SSR č. 199/87. Rozhodným okamžikem sčítání byla půlnoc ze soboty 2. března na neděli 3. března 1991. Rozhodný okamžik sčítání byl nově stanoven usnesením vlády ČSFR č. 186 ze dne 22. března 1990 vzhledem k tomu, že v listopadu 1990 byly volby do zastupitelstev měst a obcí (původně mělo být sčítání k 1. prosinci 1990). Vlastní sčítání provedly v souladu s ustanovením § 18 zákona 21/1971 Sb., ve svých územních obvodech obecní, městské, obvodní a okresní úřady s vysokým počtem sčítacích komisařů a revizorů. Přípravu podkladů pro ústřední zpracování definitivních výsledků sčítání zabezpečily oblastní statistické orgány a republikové statistické úřady ve spolupráci s Podnikem výpočetní techniky. Celostátní zpracování výsledků provedl Federální statistický úřad. (www.czso.cz)

Sčítání podléhaly všechny osoby, které měly v době sčítání trvalý pobyt na území ČSFR nebo se zde dočasně zdržovaly, s výjimkou cizích státních příslušníků

požívajících diplomatických imunit a osob, na něž se sčítání nevztahovalo podle mezinárodních konvencí (příslušníci sovětské armády a členové jejich rodin). Údaje o sčítaných cizích státních příslušnících bez trvalého pobytu na území ČSFR byly zpracovány zvláštním způsobem.

Všechny údaje sčítání byly zpracovány podle územního a správního členění České republiky, platného k 3. březnu 1991. Obdobně jako při sčítání 1970 a 1980 byly zpracovány hlavní údaje sčítání také za urbanistické obvody ve vybraných městech a za sídelní lokality ve venkovském osídlení. (www.czso.cz)

Sčítání v roce 2001

Sčítání lidu, domů a bytů k 1. březnu 2001 se uskutečnilo na celém území České republiky podle zákona č. 158/1999 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001. Údaje byly zjišťovány podle stavu o půlnoci z 28. února na 1. března (rozhodný okamžik). Sčítání organizoval, řídil a koordinoval Český statistický úřad, který zabezpečoval přípravu a provedení sčítání ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj, Ministerstvem obrany, Ministerstvem spravedlnosti, Ministerstvem vnitra, Ministerstvem zahraničních věcí, Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním, okresními úřady a obcemi. Sčítání v jednotlivých sčítacích obvodech zajišťovali sčítací komisaři a sčítací revizoři. Jako sčítací obvod bylo vymezeno území základní sídelní jednotky nebo jeho část, ve které sběr údajů zajišťoval jeden sčítací komisař. Samostatné sčítací obvody tvořila zařízení hromadně ubytovaných příslušníků ozbrojených sil, Policie České republiky, zařízení Vězeňské služby, uprchlické tábory a zastupitelské úřady v zahraničí. (ČSÚ 2003)

Sčítání se vztahovalo na každou fyzickou osobu, která měla v rozhodný okamžik na území České republiky trvalý nebo dlouhodobý pobyt i na každou další fyzickou osobu, která byla na území České republiky v rozhodný okamžik přítomna (i když zde neměla trvalý nebo dlouhodobý pobyt), na každý dům určený pro bydlení i neobydlený, na každý byt, a i neobydlený. Domem se rozuměla stavba, která byla podle rozhodnutí stavebního úřadu určena pro bydlení a dále jiná stavba, ve které se nacházel alespoň jeden byt. Byt byl definován jako soubor místností (popřípadě jednotlivá místnost), který podle rozhodnutí stavebního úřadu svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňoval požadavky na trvalé bydlení. (www.cszo.cz)

Sčítání nepodléhali cizí státní příslušníci požívající diplomatických imunit a výsad, jakož i domy a byty ve vlastnictví jiných států, které sloužily k diplomatickým účelům.

Obsah sčítání (zjišťované údaje) stanovil zákon č. 158/1999 Sb. Všechny osoby měly povinnost uvést o sobě údaje v rozsahu a způsobem stanoveným zákonem. Tradičně byla použita metoda sebesčítání, kdy obyvatelé sami vyplňovali sčítací tiskopisy. Za nezletilou osobu poskytl údaje její zákonný zástupce, za osobu zbavenou způsobilosti k právním úkonům její opatrovník. Za osobu, která měla ve sčítacím obvodu trvalý pobyt, ale byla dočasně nepřítomná, poskytla údaje jiná osoba z její bytové domácnosti. Údaje o domu poskytl jeho vlastník; vykonával-li správu domu správce, poskytl údaje správce. Údaje o bytu poskytl jeho uživatel. V případě neobydleného bytu poskytl údaje o bytu vlastník domu, popřípadě bytu; vykonával-li správu bytu správce, poskytl údaje správce. (ČSÚ 2003)

Při sčítání lidu, domů a bytů 2001 byly použity sčítací tiskopisy: Sčítací list osob, Domovní list, Bytový list. Vzory sčítacích tiskopisů vymezila „Vyhláška Českého statistického úřadu, kterou se stanoví vzory sčítacích tiskopisů pro sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 a vzor průkazu sčítacího komisaře a sčítacího revizora“ (Sbírka zákonů, částka 95, 13. října 2000). Všechny údaje byly zpracovány podle územního a správního členění státu platného v České republice k 1. březnu 2001. Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 v České republice respektovalo z hlediska obsahu, metodiky i zpracování údajů Rezoluci Ekonomické a sociální rady OSN z roku 1995 k programu světových sčítání a Doporučení pro sčítání lidu, domů a bytů kolem roku 2000 v evropském regionu, která zpracoval Statistický úřad Evropské unie (Eurostat) ve spolupráci s Evropskou hospodářskou komisí. (ČSÚ 2003)

5. VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA

5.1. Struktura obyvatelstva podle věku

Věková struktura obyvatelstva je základní charakteristikou obyvatelstva. Určujeme ji na základě znalosti věku každého jedince, který patří do zkoumané populace. Přesný věk je časová vzdálenost mezi okamžikem narození a okamžikem pozorování. Přesného věku v celých letech se tedy jedinec dožívá jen o svých narozeninách, jinak řečeno: *dokončený věk* je přesný věk o posledních narozeninách. Dokončený věk vlastně přesný věk zaokrouhlený na celé roky (tedy zaokrouhlený shora). Věk se při sčítání zjišťuje buď podle stáří sčítaného (obvykle podle dokončených roků věku), nebo podle data narození. Druhá forma je přesnější a omezuje nepřesnosti ve zjišťování. Základním tříděním podle věku je třídění podle jednotek věku, případně pro větší přehlednost podle pětiletých skupin. (Roubíček 2002).

Věková struktura obyvatelstva je výchozím uspořádáním demografických dat pro jakoukoli demografickou analýzu. Obyvatelstvo se třídí podle jednoletých věkových skupin (jednotek věku) nebo zkráceně podle víceletých věkových skupin, příp. i podle jinak definovaných věkových kategorií (např. děti do 14 let, senioři ve věku 60 a více let, ženy ve fertilním věku).

V případě víceletých skupin se jedná nejčastěji o skupiny *pětileté*, nejlépe se samostatným vyčleněním skupiny dětí v dokončeném věku 0 (kojenců), anebo o tzv. ekonomické členění na obyvatele ve věku *předproduktivním*, *produktivním* a *poproduktivním*. Česká statistika používá k ohraničení těchto kategorií věku (0 - 14 let) pro *předproduktivní* složku, věku (15 – 54) pro ženy a (15 – 59) pro muže v *produktivní* kategorii a věku 55, resp. 60 let jako dolní hranici *poproduktivního* věku. Demografická analýza pracuje s členěním na složku *dětskou* (0 - 14), *reprodukční* (15 - 49 let) a *postreprodukční* (50 a více let). (Scholzová 1996)

Tab.č. 1: Složení obyvatelstva podle hlavních věkových skupin v České Republice za roky 1991 až 2003 (v %).

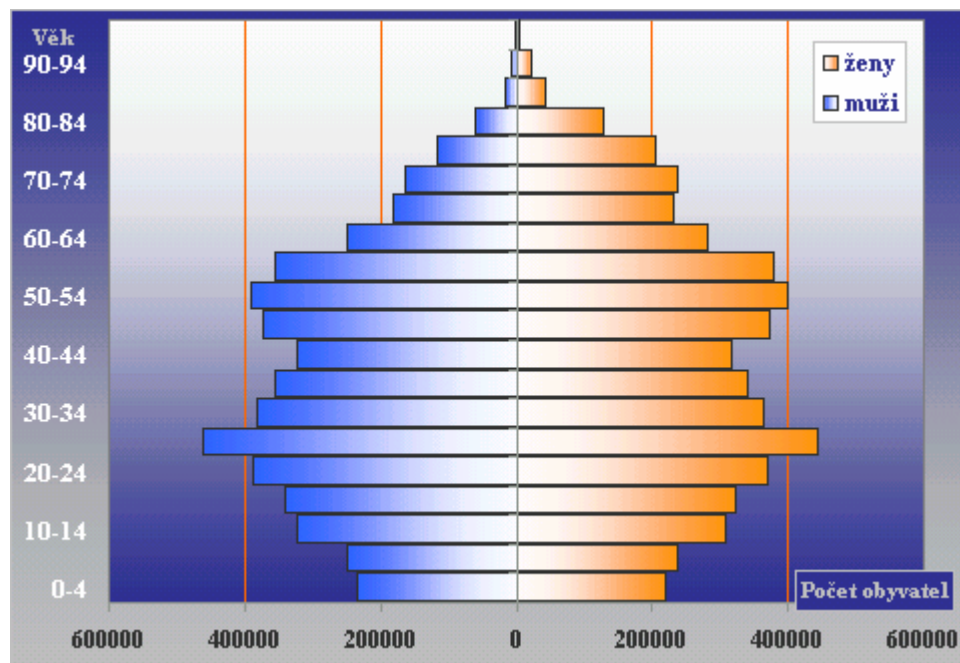
Věk	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03
0-14	21,1	20,6	20,0	19,5	18,8	18,3	17,9	17,4	17,0	16,6	16,2	15,7	15,4
15-59	61,1	61,6	62,0	62,5	63,2	63,7	64,1	64,6	64,9	65,2	65,4	65,5	65,5
60+	17,8	17,8	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,0	18,1	18,2	18,4	18,8	19,1

Zdroj ČSÚ

Zastoupení obyvatelstva v jednotlivých věkových kategoriích je pak možno uvádět buď v absolutních počtech anebo v relativních vyjádřeních (procentech). Samozřejmě, že jedině relativní vyjádření umožňuje porovnání věkového složení různých populací.

Pro grafickou prezentaci se používá dvojitého histogramu uspořádaného tak, že osa věku pro muže je postavena proti ose věku pro ženy, Podle vzhledu se takovéto grafické uspořádání věkové struktury nazývá *věková pyramida*. Jestliže místo histogramu použijeme polygon četností, při obdobném uspořádání dostaneme *strom života*. (Schulzová 1996)

Obr. č. 1: Věkové složení obyvatel České republiky podle pohlaví a pětiletých věkových skupin za rok 2001

Zdroj: ČSÚ

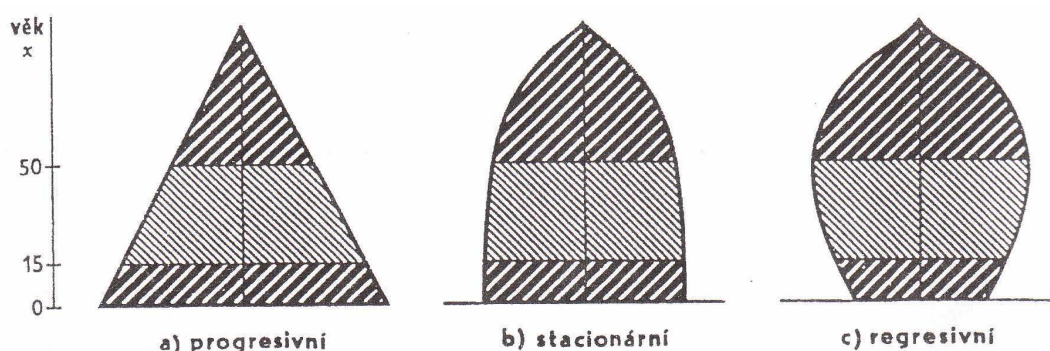
Věková pyramida podává v hrubých rysech demografickou historii populace. Jednotlivé zářezy, resp. vrcholy odrážejí jevy, které ovlivnily úroveň populační reprodukce (tzv. natalitní vlny). Jednou vzniklé nepravidelnosti věkové struktury se v populačním vývoji reprodukuje, i když v dalších generacích již ve zmenšené míře. Dle zastoupení dětské a postreprodukční složky v populaci rozlišujeme tři základní typy, resp. typy věkových skupin – *progresivní, stacionární a regresivní typ*. (Koschin 2000)

Progresivní typ znamená, že v populaci výrazně převažuje dětská složka nad postreprodukční. Populace s tímto typem věkové struktury jsou charakterizovány vysokou úrovní plodnosti, která je však obvykle kompenzována i značnou intenzitou úmrtností. Každé zlepšení úmrtnostních poměrů u tohoto populačního typu vede k početnímu růstu populace. Tento typ je obvyklý v rozvojových zemích, v ČR ho najdeme např. u romské populace. (Koschin 2000) Grafické vyjádření formou věkové pyramidy je charakterizováno širokou základnou (vysoká úroveň plodnosti), strany pyramidy jsou konkávní a vrchol špičatý (slabé zastoupení starých osob v důsledku vysoké úrovně úmrtnosti).

U stacionárního typu je dětská a postreprodukční složka téměř v rovnováze. Tento typ se vytváří při déletrvajícím poklesu hladiny plodnosti až na úroveň, kdy pouze nahrazuje obyvatelstvo v reprodukčním věku (při dané úrovni úmrtnosti). Početní stav populace zůstává v dlouhodobém pohledu konstantní. Tento typ věkové struktury měla např. populace České republiky v 70. letech.

U regresivního typu dětská složka nedosahuje zastoupení složky postreprodukční, početně ji nenahrazuje a v dlouhodobém pohledu dochází k snižování početního stavu populace (pokud bereme v úvahu pouze porodnost a úmrtnost a vyloučíme migrace). Tento typ věkové struktury v současné době převažuje v zemích západní a severní Evropy, od 70. let i v České republice. Věková struktura má v důsledku slabé porodnosti úzkou základnu, strany pyramidy jsou spíše konvexní a vrchol pyramidy je vzhledem k zastoupení starých osob v populaci zřetelně širší v porovnání s progresivním populačním typem (Kalibová 2003).

Obr. č. 2: Progresivní, stacionární a regresivní typ.

Zdroj: KALIBOVÁ, K. (2003): Úvod do demografie. Praha, Karlova Univerzita.

Dalším často používaným ukazatelem věkové struktury obyvatelstva je index stáří, lze ho definovat jako poměr počtu starých osob a dětí v obyvatelstvu. Děti jsou většinou vymezovány z biologického hlediska věkem 0 až 14 let, přičemž hranice dětského věku je nesporná. Stáří bývá definováno různě. Za hranici stáří je v ČR zatím nejčastěji považován věk 60 let, v souladu s mezinárodními zvyklostmi se však přechází k hranici 65 let a to bez rozdílu pohlaví. Index stáří se používá při mezinárodním srovnání věkové struktury a stárnutí populace. (Langhamrová 2005)

$$is = \frac{P_{60+}}{P_{0-14}} * 100 \quad (\text{Šotkovský 1998})$$

Index závislosti používáme, pokud chceme zjistit jak je na tom populace z pohledu tzv. ekonomických generací a jaký je poměr „živitelů“ a „závislých“. (Langhamrová 2005)

Výsledky sčítání lidu a údaje o jednotlivých demografických událostech jsou tříděny i podle ročníku narození osoby. Vzhledem k definici věku jako věku při posledních narozeninách nelze z ročníku narození bezprostředně odvozovat věk osoby.

Průměrný věk obyvatel je aritmetickým průměrem dat o dokončeném věku za jednotlivé osoby, zvýšený o konstantu 0,2 roku. Průměrný věk vyjadřuje průměrný věk žijících obyvatel. Nemá nic společného s průměrným věkem při úmrtí ani s nadějí dožití (střední délkou života), za něž bývá často zaměňován. (Chalupa 1986) Průměrný věk lze nahradit věkovým mediánem, což je střední hodnota, která rozděluje celou populaci na dvě stejně početné části. Udává věk, kterého dosáhla právě polovina populace. Věkový medián je ovlivněn extrémními hodnotami méně než průměrný věk a ve srovnání s průměrným věkem je vždy nižší. (www.demografie.info) Z následující tabulky je zřejmý nárůst průměrného věku i věkového mediánu mezi lety 1991 a 2003, což je dokladem demografického stárnutí populace.

Tab. č. 2: Vývoj charakteristik věkové struktury obyvatelstva, ČR, 1991-2002

	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02
Průměrný věk	36,3	36,5	36,6	36,8	37,0	37,3	37,6	37,9	38,2	38,5	38,8	39,1
Věkový medián	35,4	35,6	35,9	36,0	36,2	36,4	36,6	36,8	37,1	37,3	37,4	37,6

Zdroj ČSÚ

Základním pojmem demografické statistiky a současně předmětem jejího sledování je obyvatelstvo. Terminologie Demografické příručky se vyhýbá jeho odbornému synonymu populace i neosobní obyvatelstvo někdy nahrazuje termínem obyvatelé. V praxi české i dřívější československé demografické statistiky od roku 1950 nejsou obyvatelé považováni jen státní občané České republiky nebo bývalého Československa, ale všechny osoby, které v daném datu byly přihlášeny v daném území k trvalému pobytu, tedy i cizinci. U cizinců jsou od 1. lednu 2001 za hybatele považovány i osoby, pobývající v ČR na základě víza opravňujícího k pobytu v České republice na dobu delší 90 dnů a cizinci s uděleným azylem na území ČR. (www.czso.cz)

Věkové složení je ovlivněno řadou činitelů. Rozdílná specifická úmrtnost má vliv na podíl jednotlivých věkových skupin v celém obyvatelstvu, při klesajícím trendu obecné úmrtnosti stoupá podíl stařeckých skupin. Podobný vliv má i pokles porodnosti, způsobující snížení podílu dětí. Stejně tak věkové složení obyvatelstva ovlivňuje migrace, např. za prací. Nejčastěji se stěhují muži v produktivním věku, a spíše z oblastí zemědělských do průmyslových, a spíše z venkova do měst. Z toho vyplývá rozdílná věková struktura městského a venkovského obyvatelstva a i obyvatelstva zemědělských a průmyslových oblastí. Věková struktura je odrazem předchozího populačního vývoje za posledních několik desítek let, odráží se v ní poklesy nebo vzestupy porodnosti, prudké vzestupy úmrtnosti (např. při politických zvratech), zda je území s vysokou nebo nízkou migrační mobilitou.

5.2. Věková struktura v SLDB 2001

Údaj o počtu obyvatel zahrnuje všechny osoby, které měly v rozhodný okamžik sčítání na území České republiky trvalý nebo dlouhodobý pobyt bez ohledu na to, zda v rozhodný okamžik sčítání byly v místě svého trvalého nebo dlouhodobého pobytu přítomny. Osoby s dlouhodobým pobytem jsou pouze cizinci s přechodným pobytem na území České republiky, pokud doba jejich pobytu přesáhla 90 dnů. Osoby s trvalým pobytem jsou osoby, které měly k datu sčítání na území České republiky trvalý pobyt, bez ohledu na státní občanství. (ČSÚ 2003)

Osoby v zařízeních jsou osoby, které byly sečteny jako trvale či dlouhodobě bydlící ve všech typech ubytovacích a lůžkových léčebných zařízeních sloužících k individuálnímu i kolektivnímu ubytování většího počtu osob (svobodárny, domovy

důchodců, penziony pro důchodce, dětské domovy, ústavy sociální péče, ubytovny, studentské koleje, domovy mládeže, internáty, léčebny, sanatoria, kojenecké ústavy, lázeňské ústavy apod.). (ČSÚ 2003)

5.3. Vývoj věkové struktury obyvatelstva Jihočeského kraje

Věkové složení obyvatel kraje se za posledních 30 let velmi změnilo ve smyslu stárnutí populace. Průměrný věk se zvýšil z 35,6 let v roce 1970 na 38,4 let v roce 2001. Na stárnutí populace měla vliv především nižší porodnost v osmdesátých, ale zejména pak v devadesátých letech. V populaci Jihočeského kraje početně i podílově pokleslo zastoupení věkové skupiny 0 - 14 let, což silně poznamená demografický vývoj v příštích letech. Podíl nejmladší skupiny obyvatel poklesl z 21,6 % v roce 1970 na 16,6 % v roce 2001. V tomto období posílila věková skupina 15 - 59 let, jejíž podíl na počtu obyvatel kraje se zvýšil z 59,2 % v roce 1970 na 65,3 % v roce 2001. V kategorii nejstarších obyvatel (věk 60 a více let) zatím rozdíly nebyly výrazné (19,3 % v roce 1970, 18,1 % v roce 2001). Zhoršuje se poměrové zastoupení nejstarší a nejmladší skupiny obyvatel. Zatímco v roce 1970 na 100 osob ve věku 0-14 let připadlo 73 osob ve věku 60 a více let, v roce 2001 to bylo již téměř 109 osob. Struktura obyvatelstva podle věku nedává předpoklady pro zlepšení tohoto poměru v nejbližších letech. (www.czso.cz)

Věkovou strukturu obyvatelstva ovlivňuje také podílové zastoupení mužů a žen. Věková struktura mužů byla odlišná od věkové struktury žen. Je dáno také tím, že mužů se rodí více než žen, ale umírají v průměru o 6 let dříve než ženy. V roce 2001 byl průměrný věk mužů (37,0 let) téměř o 3 roky nižší než průměrný věk ženy (39,8 let). Muži měli početní i podílovou převahu v nejmladší věkové skupině (0 – 14 let) o 1,5 %. Naproti tomu ženy měly v roce 2001 početní i podílovou převahu v nejvyšší věkové skupině (60 a více let) o 5,7 %. Podílové zastoupení mužů v populaci se od roku 1970 trvale zvyšovalo a podílové zastoupení žen snižovalo. Za posledních 30 let se počet mužů zvýšil o 25 530 a počet žen o 22 194. Zvýšení počtu mužů v kraji jde plně na vrub věkové skupiny 15 – 59 let. Narůst počtu žen byl nejvyšší ve věkové skupině 60 let a více. (www.czso.cz)

Tab. č. 3: Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin za Jihočeský kraj ze SLBD 2001

	1991				2001			
	celkem		v tom		celkem		v tom	
	počet	v %	muži	ženy	počet	v %	muži	ženy
Počet obyvatel celkem	622 889	100,0	305 503	317 386	625 267	100,0	307 038	318 229
v tom ve věku:								
0 - 4	40 192	6,5	20 553	19 639	27 872	4,5	14 372	13 500
5 - 9	42 327	6,8	21 741	20 586	35 289	5,6	18 191	17 098
10 - 14	51 873	8,3	26 549	25 324	40 670	6,5	20 742	19 928
15 - 19	52 297	8,4	26 588	25 709	42 579	6,8	21 829	20 750
20 - 24	42 356	6,8	21 700	20 656	51 915	8,3	26 403	25 512
25 - 29	42 249	6,8	21 795	20 454	52 316	8,4	26 535	25 781
30 - 34	43 228	6,9	22 275	20 953	42 033	6,7	21 407	20 626
35 - 39	49 457	7,9	25 411	24 046	41 997	6,7	21 439	20 558
40 - 44	49 889	8,0	25 642	24 247	42 964	6,9	21 971	20 993
45 - 49	39 161	6,3	19 624	19 537	48 796	7,8	24 903	23 893
50 - 54	30 524	4,9	14 826	15 698	48 526	7,8	24 502	24 024
55 - 59	31 678	5,1	15 272	16 406	37 230	6,0	18 140	19 090
60 - 64	30 905	5,0	14 350	16 555	28 046	4,5	12 974	15 072
65 - 69	29 029	4,7	12 369	16 660	27 312	4,4	12 242	15 070
70 - 74	15 845	2,5	6 355	9 490	24 044	3,8	10 048	13 996
75 - 79	16 532	2,7	6 023	10 509	18 982	3,0	6 963	12 019
80 - 84	10 421	1,7	3 208	7 213	8 031	1,3	2 619	5 412
85 - 89	3 825	0,6	948	2 877	4 940	0,8	1 350	3 590
90 - 94	885	0,1	192	693	1 465	0,2	329	1 136
95 a více	101	0,0	12	89	191	0,0	34	157
nezjištěno	115	0,0	70	45	69	0,0	45	24
Průměrný věk	36,0	x	34,3	37,4	38,4	x	37,0	39,8

Předpokládaný vývoj celkového počtu obyvatel počítá s tím, že v roce 2010 bude mít Česká republika 10,31 mil. Obyvatel. Do roku 2065 může dojít ke změně na 9,72 mil. obyvatel. Změny věkové struktury a stárnutí obyvatelstva potvrzují, že v nadcházejících letech bude základním rysem vývoje obyvatelstva jeho další stárnutí. Průměrný věk by se měl postupně zvýšit z 38,8 roku v roce 2001 na 41,1 roku v roce 2010 a až na 47,7 v roce 2065. Podíl obyvatel v předproduktivním věku poklesne v roce 2010 na 14,3 % a v roce 2065 na 13,7 %. Podíl obyvatel ve věku poproduktivním naopak vzroste na 22,5 % v roce 2010 a 35,7 % v roce 2065. Nejvýraznějšími změnami projdou nejstarší věkové skupiny. Počet obyvatel ve věku 75 a více let se odhaduje, že bude trojnásobný a nejstarších seniorů by mohlo být až osmkrát více než v roce 2002. (Burcin 2004) (B. Burcin a T. Kučera vypracovali tři varianty budoucího vývoje: střední (nejpravděpodobnější), tu také uvádím, a pak ještě nízkou a vysokou prognózu, ty tvoří pomyslnou hranici, které by budoucí vývoj neměl přesáhnout).

6. VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA

6.1. Struktura obyvatelstva podle vzdělanosti

Vzdělanostní struktura obyvatelstva je jednou z charakteristik jeho sociokulturní úrovně. Vzdělání má vztah k některým demografickým jevům a procesům – ovlivňuje např. složení populace podle povolání, sňatkový věk, počet dětí v rodině, rozvodovost, migraci apod. (Sýkorová 1991)

Vzdělaností obyvatelstva se rozumí dosažený stupeň vzdělání. Za elementární vzdělání se považuje tzv. triviální vzdělání (znalost čtení, psaní a počítání). Ve sčítání lidu byla zjišťována tzv. gramotnost (znalost čtení a psaní). Jejím opakem je negramotnost neboli analfabetismus, tj. neznalost abecedy. Tento způsob zjišťování byl naposled použit ve sčítání lidu v roce 1921. V pozdějších sčítání byla úroveň vzdělání zjišťována jako dosažení nejvyššího dosaženého stupně vzdělání. Můžeme se setkat s problémy v mezinárodním hledisku, pokud chceme srovnávat vzdělanost s jinými zeměmi. Existují rozdíly v jednotlivých školách (základní, střední, vysoké školy) a jejich osnovách.

Při analýze vzdělanostní diferenciaci obyvatelstva se vychází z nejvyššího dosaženého vzdělání jednotlivců starších 14 let (ukončení povinné školní docházky). Vývoj průměrné úrovně školního vzdělání je potom možné přesněji postihnout na základě třídění populace podle věku, neboť podstatné změny vzdělání proběhnou nejpozději mezi 25. a 27. rokem (ukončení vysokoškolského vzdělání). (Sýkorová 1991)

Nejvyšší dokončený stupeň vzdělání rozlišujeme u obyvatelstva 15 let a starších

- bez vzdělání
- základní a neukončené vzdělání
- vyučené a střední odborné vzdělání bez maturity
- úplné střední vzdělání s maturitou
- vyšší odborné a nástavbové vzdělání
- vysokoškolské vzdělání
- bakalářské vzdělání
- nezjištěné (dle ČSÚ)

Rozeznáváme tři stupně školství, školství prvního stupně (tj. základní školství), školství druhého stupně (střední školství), a vysoké školství. Za charakteristiku vzdělanosti se považují podíly osob s nejvyšším dosaženým vzděláním všech tří stupňů. (Roubíček 2002)

V České republice existoval v minulých letech jednotný systém státního školství, který byl od 90. let 20. století postupně transformován, přesto jeho základní struktura zůstala. Byly zřízeny některé soukromé a církevní školy druhého stupně, soukromé vysoké a vyšší školy.

Povinná školní docházka začíná po dokončení 6 let a trvá na základní škole 9 let (školství prvního stupně). Středoškolské vzdělání trvá obvykle 4 roky, buď se jedná o úplné střední vzdělání s maturitou, které lze dosáhnout na gymnáziích, středních odborných školách, nebo učňovské (výuční) a střední odborné školy bez maturity.

6.2. Vzdělanostní struktura v SLDB 2001

Nejvyšší ukončené vzdělání je členěno podle klasifikace ISCED (International Standard Classification of Education – Mezinárodní norma pro klasifikaci vzdělávání). Samostatně je uváděno nástavbové studium (včetně absolvování dvou nebo více středních škol ukončených maturitou nebo závěrečnou zkouškou) a vyšší odborné vzdělání (absolvování vyšších odborných škol a konzervatoří ukončených absolutoriem). V roce 1991 tzv. vyšší vzdělání zahrnovalo podnikové instituty, speciální kurzy na vysokých školách, konzervatoř ukončenou absolutoriem a vyšší pedagogické školy. Při absolvování dvou škol stejného stupně byly zpracovány údaje podle školy, jejíž obor byl bližší vykonávanému zaměstnání sčítané osoby. Vysokoškolské vzdělání je členěno na bakalářské, vysokoškolské a vědeckou přípravu, v roce 1991 bylo uváděno jako jeden údaj - vysokoškolské vzdělání. (ČSÚ 2003)

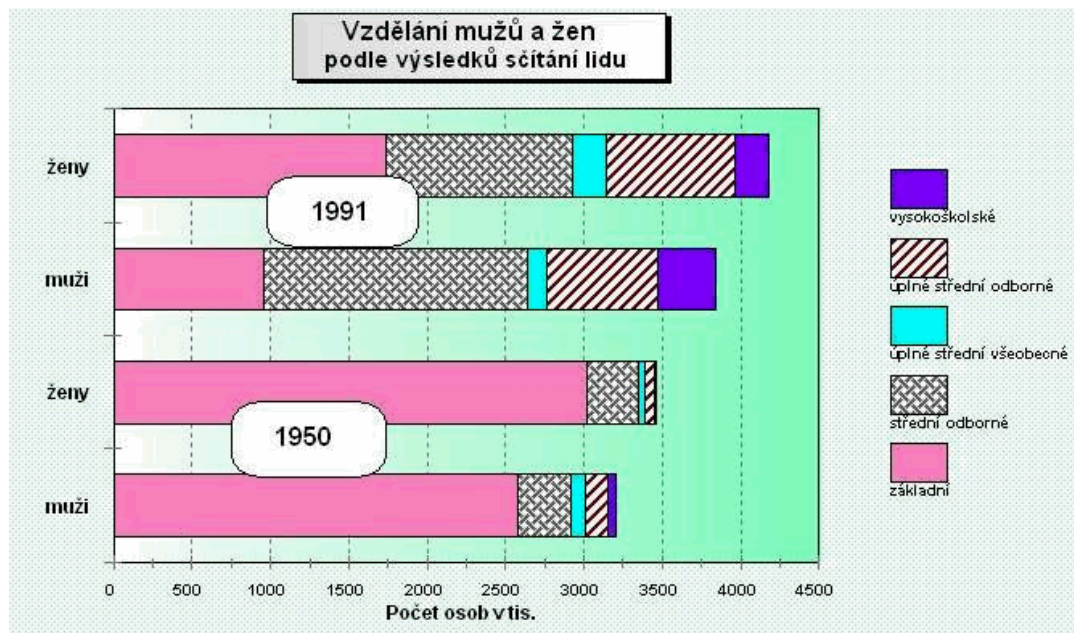
6.3. Vývoj vzdělanostní struktury

Vzdělanostní struktura zaznamenává v posledních desetiletích jisté změny. Např. v roce 1980 mělo z občanů českého státu starších 15-ti let vysokoškolské vzdělání 5 %, vyšší střední vzdělání 49,5 % a 44,9 % tvořili občané se základním nebo nedokončeným školním vzděláním. Odpovídající hodnoty při sčítání lidu v roce 1991 byly 7,2 %, 58,3 % a 33,4 %. (www.czso.cz)

Poslední čtyři desetiletí vykazují zřetelný nárůst populace s vyšším vzděláním. U odborného došlo u našeho obyvatelstva ve věkové skupině 15-ti a více let k nárůstu o 261 %, úplné střední odborné a vyšší odborné vzdělání vzrostlo o 568 %, úplné střední všeobecné o 100 % a vysokoškolské o 555 %. Kdybychom vyjádřili tento nárůst v absolutních číslech, byl by růstový trend ještě výraznější. To je dáno tím, že současně došlo mezi roky SLBD 1951 a 1991 současně k zvýšení početního zastoupení dané skupiny obyvatelstva o 1,38 miliónů. Vzdělanostnímu chování české populace odpovídá především významný pokles početního zastoupení občanů, kteří dosáhli pouze základního vzdělání. (www.czso.cz)

Pozitivním rysem vývoje vzdělanosti u nás je, že se dlouhodoběji zvyšuje podíl dívek na vysokých školách a dochází k celkovému zvyšování vzdělanostní úrovně obyvatelstva. Podíl vysokoškolsky vzdělaných žen dosáhl při sčítání lidu v roce 1961 26,5 % z celkového počtu VŠ vzdělaného obyvatelstva (z počtu 156 412), v roce 1970 potom 29,1 % (z 393 524), ale při sčítání lidu v roce 1993 byl tento poměr již 37,3 % (z 582 849). (Šotkovský 1998)

Obr. č. 3: Vzdělání mužů a žen podle výsledků sčítání lidu za rok 1950 a 1991.

Zdroj ČSÚ

7. VYBRANÉ GEOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY JIHOČESKÉHO KRAJE

Jihočeský kraj je poměrně geograficky uzavřený celek, kde jádro tvoří jihočeská kotlina s dvěma pánvemi, Českobudějovickou a Třeboňskou. Na severu je obklopen Středočeskou vrchovinou, na severozápadě výběžky Brd, na jihozápadě Šumavou, na jihovýchodě Novohradskými horami na východě Českomoravskou vrchovinou.

Velkou část hranice kraje zaujímá státní hranice se Spolkovou republikou Německo a Rakouskem. Jihočeský kraj sousedí s Plzeňským, Středočeským, Jihomoravským krajem a krajem Vysočina. Příhraniční charakter kraje poskytuje možnosti spolupráce s Rakouskem se SRN ve výrobní oblasti i v oblasti cestovního ruchu, kde je využívána celková atraktivita kraje s méně narušenou přírodou a množstvím kulturních památek. (ČSÚ 2003)

Jihočeský kraj zaujímá 12,8 % rozlohy celé České republiky a má rozlohu 10 056 km². Hlavní část území se nachází v nadmořské výšce 400 – 600 m. Nejnižším bodem je hladina Orlické přehrady (300 m n.m.) a nejvyšším místem je hora Plechý (1 378 m n.m.).

Kraj leží v povodí Vltavy s přítoky Lužnice, Otava, Blanice a dalšími. Na území se také nachází velké množství rybníků, například Rožmberk, Horusický rybník, Bezdrev aj. Je zde i několik vodních nádrží, největší je Lipno, dále Orlík, Římov, Hněvkovice.

Kraj nemá významnější naleziště energetických surovin. Jsou zde území se surovinovým bohatstvím písků, šterkopísků, sklářských písků a cihlářské hlíny. Dále se zde nachází naleziště rašeliny, vápence a grafitu.

Na území kraje se rozkládá Národní park Šumava, CHKO Třeboňsko, CHKO Blanský les a 275 maloplošných chráněných přírodních útvarů. Dále zde naleznete i památky UNESCO Český Krumlov a Holešovice.

Kraj má nejmenší hustotu zalidnění z celé České republiky. V roce 2001 žilo v kraji 624 500 obyvatel, tj. 62 obyvatel na 1 km². Největší hustotu obyvatelstva má okres České Budějovice, kde žije jedna čtvrtina obyvatelstva. Největším městem na jihu Čech jsou stotisícové České Budějovice. V dalších velkých městech žije třetina obyvatel kraje a jsou to Tábor (37 tis. obyvatel), Písek (30 tis. obyvatel), Strakonice (24 tis. obyvatel), Jindřichův Hradec (23 tis. obyvatel). V obcích do 200 obyvatel žije 40 % obyvatel, ale žije v nich jen 4,3 % celkového počtu obyvatel kraje. (ČSÚ 2003)

Podle SLDB 2001 má kraj mladší věkovou strukturu než je republikový průměr. Úmrtnost je nižší (10,2 úmrtí na 1 000 obyvatel), porodnost je vyšší (8,9 živě narozených na 1 000 obyvatel). Průměrný věk je 38,4 roku. Okresy Český Krumlov a Prachatice se výrazněji odlišují, je zde mladší věková struktura, nejvyšší hodnoty porodnosti, nižší úmrtnost. Okresům Strakonice, Písek ubývá obyvatel a naopak roste počet obyvatel okresům České Budějovice a Český Krumlov. (ČSÚ 2003)

Podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním vzrostl od roku 1991 (6,3 %) o 1,5 % v roce 2001 (7,8 %), stejně tak vzrostl i podíl obyvatel s úplným středním vzděláním v roce 2001 to bylo 28,4 %, v roce 1991 pouze 23,2 %. (www.czso.cz)

Jihočeský kraj zaujímá 4. místo (po kraji Hlavní město Praha, Plzeňském a Jihomoravském kraji) v republikovém průměru na tvorbě hrubého domácího produktu s podílem 5,5 %, což je 89,9 % na jednoho obyvatele

Zemědělská produkce v Jihočeském kraji zaujímá 11 % zemědělské produkce celé České republiky. Z rostlinné výroby převažuje pěstování obilovin, olejnin, pícnin a pěstování brambor, z živočišné výroby je významnější chov skotu a prasat. Dlouhodobě má v kraji podstatný význam rybníkářství, celková plocha rybníků, v nichž se chovají ryby je 25 000 ha. Průmyslová výroba je v Jihočeském kraji zastoupen velmi slabě. Koncentruje se v Českých Budějovicích, okresech Tábor a Strakonice. V roce 2001 se podílel na tržbách průmyslových podniků České republiky 5,3 %. (www.czso.cz)

V roce 2001 dosahovala míra nezaměstnanosti 6,03 %, což je druhá nejnižší hodnota v celorepublikovém porovnání po Hlavním městě Praze. V hospodářství je v Jihočeském kraji zaměstnáno 300 000 osob a to 25 % v průmyslu, 11 % v obchodu, 10 % ve stavebnictví. V roce 2001 byla hrubá mzda o 1 105 Kč nižší než průměrná mzda ČR, a to 13 528 Kč. (www.czso.cz)

Podle SLDB 2001 bylo v kraji 148 tis. domů, z toho 111,5 tis. domů bylo trvale obydlených. V trvale obydlených domech bylo zjištěno 242,2 tis. bytů, z toho 231,3 tis. bytů trvale obydlených. Z celkového počtu trvale obydlených bytů bylo 40 % ve vlastním domě, 25,3 % v nájemních, 14,9 % v družstevních a 8,6 % v osobním vlastnictví. Roste počet nových bytů a dochází i k modernizaci. (ČSÚ 2003)

Školská zařízení k roku 2001 činila 368 mateřských škol, 253 základních škol, 24 gymnázií, 47 středních odborných učilišť, 14 vyšších škol. Vysokoškolské vzdělání je možno získat na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích a na Fakultě managementu Vysoké školy ekonomické Praha v Jindřichově Hradci. (ČSÚ 2003)

Hojně je Jihočeský kraj navštěvován turisty, které láká jak přírodní prostředí, vodní plochy, tak velký počet kulturních památek. V létě se jedná především o Lipno, Orlík, jihočeské rybníky, v zimě pak Šumavská zimní střediska. Hojně jsou navštěvován Český Krumlova, Hluboká nad Vltavou, lázně Třeboň, historická část měst Tábor a Písek. V roce 2001 se v kraji ubytovalo 870 tis. návštěvníků, z toho 270 tis. ze zahraničí. Průměrná doba pobytu jednoho zahraničního návštěvníka byla 3,9 dne. (ČSÚ 2003)

8. GEOGRAFICKÉ INFORMAMČNÍ SYSTÉMY

8.1. Vymezení Gis

Geografické informační systémy se stávají běžným pracovním nástrojem na mnoha pracovištích, kde se provádějí odborná rozhodnutí na základě hodnocení prostorových jevů. Jsou využívány specialisty řady oborů (geografie, ekologie, kartografie, geologie, geodézie, stavební inženýrství, marketing, archeologie aj.) a každý z nich může ze svého pohledu definovat geografické informační systémy odlišně nežli ostatní. Může být vytvořena celá řada definic GISu v závislosti na účelu, potřebách, cílech a přístupech tvůrců či uživatelů systému.

Geografické informační systémy lze chápat ve třech rovinách:

- GIS jako software (lze například tvrdit, že ARC/INFO je GIS) – GIS je soubor programů pro správu a analýzu prostorových dat. (Voženílek 2000)
- GIS jako aplikace (řada institucí buduje své vlastní GISy, například GIS krajského úřadu) – GIS je informační systém geografického typu, který je součástí řízení určité organizační jednotky (např. Správa NP) (Voženílek 2000)
- GIS jako technologie nebo jako nová vědní disciplína (řešení úloh základního i aplikovaného výzkumu přírodních, technických i společenských věd speciálními metodami odvozených v rámci nové vědní disciplíny GIS) – GIS je systém hardwarových a softwarových prostředků pro řešení obecných vědních problémů. (Voženílek 2000)

Existuje mnoho definic GISu, předkládám alespoň některé z nich:

Definice číslo 1: GIS je organizované spojení počítačového hardwaru, softwaru, geografických dat a osob, vytvořené za účelem efektivního získávání, ukládání, aktualizace, manipulace, analýzy a zobrazování všech forem geograficky lokalizovaných informací. (ArcDATA 1994)

Definice číslo 2: Organizovaná kolekce počítačového technického vybavení, programového vybavení, geografických dat a personálu určená k účinnému sběru, pamatování, údržbě, manipulaci, analýze a zobrazování všech forem geograficky vztažené informace. (Kokeš 2001)

Definice číslo 3: GIS je na počítači založený systém používaný na získávání, ukládání, upravování, zobrazování a vykreslování geografický dat. (Kubánek 1994)

Přestože se definice liší, všechny se shodují, že GIS pracuje s prostorovými informacemi. Geografický informační systém není jen počítačový systém založený na tvorbě map, ale umí vytvářet, jak mapy různých měřítek, zobrazení a barev, tak slouží i jako nástroj pro analýzu. Jeho důležitou vlastností je určovat prostorové vztahy mezi geografickými objekty zobrazenými v mapě. Umí tedy propojovat prostorová a popisná data a utvářet z nich společné analýzy.

Pojem geografický informační systém je běžně používán pro označení počítačových systémů orientovaných na zpracovávání geografických dat, prezentovaných především v podobě různých map. Výhodou GISů je, že ve srovnání s analogovými mapami, důsledně oddělují obě funkce map - tedy ukládání geografických dat a jejich prezentaci a přidávají ještě další možnosti, jako jsou například prostorové analýzy dat. Stejná data pak mohou být snadno aktualizována, analyzována a prezentována různými způsoby, a lze tak uspokojit odlišné požadavky uživatelů při mnohem menší potřebě kompromisů. GISy proto dosáhly od svého vzniku značného rozšíření. (Tuček 1998)

GIS je funkční celek vytvořený integrací technických a programových prostředků, dat, pracovních postupů, obsluhy, uživatelů a organizačního kontextu. GIS je zaměřený na sběr, ukládání, správu, analýzu, syntézu a prezentaci prostorových dat pro potřeby popisu, analýzy, modelování a simulace okolního světa s cílem získat nové informace potřebné pro racionální správu a využívání tohoto světa. (Voženílek 2000) GIS je spojení mapového podkladu a databáze a jeho účelem je ukládání a prezentace geografických dat.

Za první skutečně funkční GIS je považován CGIS implementovaný v roce 1966 a uvedený do plného provozu v roce 1971 je v Kanadě. Šlo o největší aplikace GISu a bylo v ní na 10 000 digitálních map. U nás se GIS objevil na počátku sedmdesátých let, kdy se vyvíjel informační systém o území a vyvinul ho Terplan Praha, ale až v 90. letech došlo ke zvratu, když začal být software. První firma byla ARCDATA, INTERGRAPH, Bentley, Autodesk. (Tuček 1998)

Lze rozlišit tři úrovně chápání pojmu GIS jako software, jako konkrétní aplikace, jako informační technologie.

Oblasti použití GIS.

- Maloobchod – výběr lokalit pro stavbu supermarketu
- Inženýrské sítě – správa dat o sítích a modelování reakcí sítí na změnu poptávky, poruchy
- Životní prostředí – inventarizace přírodních zdrojů, modelování přírodních procesů
- Státní správa – územní plánování, evidence nemovitostí, dopravních infrastruktur, evidence všeho druhu
- Zdravotnictví – studie zdravotního stavu v regionech
- Doprava – optimalizace MHD, dálková přeprava, navigace vozidel
- Finance – vyhledávání míst pro umístění nových poboček, oblastí ohrožených povodněmi, zemětřesením
- Telekomunikace – plánování přenosových sítí
- Správa zdrojů – analýza údajů o přírodních zdrojích
- Správa daní – digitální mapa s daty o nemovitostech
- Záchraná služba – optimalizace tras záchranných týmů, navádění vozidel na místo neštěstí
- Archeologie – vyhledávání a dokumentace lokalit
- Vojenství – údaje o bojišti, simulace létání, digitální model terénu

8.2. Geoprvek jako základní jednotka

Základním stavebním kamenem modelového světa v GISu je geoprvek, který je možné definovat takto: Modelový obraz lokalizovaného objektu reálného světa, který je dále nedělitelný na jednotky stejné třídy a který zahrnuje prostorovou lokalizaci. (Tuček, 1998) Geoprvky jsou základní, ne však elementární prostorové entity, z nichž je složeno prostředí v němž se pohybuje člověk, a které jsou popisovány prostorovými daty.

Geoprvky sdružujeme do tříd geoprvků. Příkladem třídy geoprvků mohou být např. všechny okresy České republiky a příkladem geoprvku je konkrétní obec České republiky. Na geoprvky se odkazujeme jedinečnými identifikátory – adresou, číslem parcely, unikátním kódem apod. Geoprvky jsou popisovány geodaty. Geodata jsou data týkající se fenoménů přímo nebo nepřímo svázaných s místy vztahujícími se k povrchu Země. Geoprvek je základní prostorová entita, která je dále nedělitelná na jednotky

stejného typu a která je popisovaná prostorovými daty. Z geoprvků je složeno prostředí, v němž se pohybuje člověk. (Tuček 1998)

Popis geoprvcu prostorovými daty je možné rozdělit na pět základních složek :

- ◆ geometrickou (mapa) – zaznamenává lokalizaci geoprvcu v prostoru, popisuje jeho geometrické vlastnosti přímo a nepřímo prostorové vztahy s okolními objekty – tzv. topologii
- ◆ popisnou (databáze) (někdy též označovanou jako tematickou) - zaznamenává negeometrické vlastnosti geoprvcu, jeho tzv. atributy
- ◆ časovou – zaznamenává pozici geoprvcu na časové ose, tedy dobu jeho existence vztahovou – popisuje jeho vztahy, do nichž geoprvek vstupuje s jinými geoprvky
- ◆ funkční – popisuje operace, které lze s daným geoprvkem provádět.
- ◆ kvalitativní – popisuje kvalitu popisu geoprvcu. (Voženílek 2000)

Prostorová složka popisu geoprvcu musí být definována na požadované úrovni rozlišení. Je s ní svázáno 5 okruhů problémů: prostor, stanovování polohy geoprvků v prostoru, měření vzdálenosti, vzájemné prostorové vztahy geoprvků – topologie, prostorové vlastnosti geoprvků. Prostor je běžně definován jako množina prvků, která má některé výrazné rysy reálného fyzikálního prostoru. (Tuček 1998)

Základní prostor je prostor, v němž je definována geometrická složka popisu geoprvcu. Rozdělení pojetí prostorů existuje na Euklidovský prostor = souřadnicový systém, např. když chceme stanovit plochu a Topologický prostor = bodový, algebraický. (Tuček 1998)

Než se s geoprvky začíná pracovat, musí se definovat jejich polohu v prostoru. Existují dva způsoby přímo pomocí souřadnicových systémů a nepřímo pomocí geokódů. Přímé rozlišuje pomocí souřadnicových systémů na globální (poloha velkých areálů – celá Země, stát, část státu) a lokální. Souřadnicové systémy vztahující se k rovině do níž je povrch Země promítnut je celá řada a souvisí se znázorňováním povrchu Země na mapách např. Elipsoid Besselův (1841), Elipsoid Clarkův (1880), Elipsoid Helmertův. Nepřímé jsou systémy geokódů. Systémy geokódů se dělí na bodové – polohy geoprvků se vztahují k předem definovaným bodům, liniové – polohy geopr. se vztahují k předem definovaným liniím a plošné – polohy geoprvcu se vztahují k předem definovaným plochám. (Voženílek 2000)

Topologie je matematická disciplína, která studuje vzájemné prostorové vztahy geometrických prvků. Je pro ni typické, že nepracuje se souřadnicemi těchto objektů,

říká se jí geometrie bez souřadnic. V každém v moderním GISu je znalost topologie zaznamenaných geoprvků nezbytným předpokladem pro úspěšné zvládnání požadavků uživatelů.

Základními topologickými prvky jsou:

- bod (0D objekt) při studiu topologie se modelují body
- linie (1D objekt) je to čára, která je většinou aproximovaná otevřenou posloupností přímkových úseků (vektorů), první a poslední bod se označují jako počáteční a koncový uzel, mezilehlé body jsou vrcholy. Jednotlivé linie se smí stýkat a protínat jen v uzlech
- polygon (plocha 2D objekt) je uzavřená posloupnost orientovaných linií, které tvoří hranici plochy. Polygonem se rozumí vlastní plocha jím ohraničená. (Voženílek 2000)

Prostorové vztahy jsou často studovány pomocí teorie grafů. Body nazýváme uzly a jejich spojnice hrany. Uzly znázorňujeme obvykle jako body, resp. kroužky, hrany jako přímé lomené nebo hladké čáry. Pokud hranám přisoudíme jednoznačný směr, označujeme je jako orientované hrany a graf jako orientovaný graf. Hranám grafu lze přiřadit určité hodnoty – pak se jedná o hranově ohodnocený graf. (Voženílek 2000)

Tematická složka popisu geoprvcu je tvořena atributy, které popisují negeometrické vlastnosti geoprvků. Každý atribut je obecně tvořen názvem vlastnosti, jaká vlastnost je popisována hodnotou, ta může být pro každý atribut přiřazena nejvýše jedna. Vlastnost, pro kterou má geoprvek unikátní hodnotu je označována jako identifikační vlastnost a odpovídající hodnota jako klíčová hodnota. Hodnoty každé vlastnosti jsou vybírány z určitého definičního oboru – doména může být obor celých čísel, interval na reálné ose, množina možných hodnot apod. (Tuček 1998)

Typy domén

- poměr např. procenta
- interval např. celá čísla
- pořadí řadová číslovka
- výčet např. věková skupina 0 - 14 let

9. TOPOGRAFICKÁ A TÉMATICKÁ KARTOGRAFIE

Pro zpracování této diplomové práce jsou důležité i základní znalosti z kartografie, především kartografických vyjadřovacích prostředků. Proto jednu z částí mé diplomové práce tvoří i tato kapitola.

9.1. Definice mapy a obsahové prvky

Mapa je zmenšený, generalizovaný, konvenční obraz Země, kosmických těles, kosmu a jejich částí, převedený do roviny pomocí matematicky definovaných vztahů (kartografická zobrazení), ukazující prostřednictvím metod kartografického znázornění polohu, stav a vztahy přírodních, sociálně ekonomických a technických objektů a jevů. (Voženílek 2001)

Obsahové prvky map

Pod pojmem obsah mapy rozumím souhrn všech předmětů kartografického znázornění pro určitou mapu. Členíme je na jednotlivé skupiny prvků, a to podle jejich původu, charakteru a významu.

V obsahu mapy tedy rozlišujeme prvky:

1. matematické – jsou konstrukčním základem mapy, mezi ně patří kartografické zobrazení, geodetické podklady, kartografické sítě (sít' zeměpisná, čtvercová souřadnicová sít', případně další), měřítko mapy, mapový rám a kompozice mapy (umístění mapového obrazu uvnitř mapového rámu). (Novák 1988)
2. fyzickozeměpisné – charakterizují přírodní vlastnosti zemského povrchu včetně vodstva a ovzduší, tj. vodstvo, reliéf zemského povrchu, porosty, půdy a ostatní přírodní jevy. (Novák 1988)
3. sociálně ekonomické – společenskovedné, charakterizují území po stránce hospodářské, kulturní a sociálně politické, sídla, dopravní sítě, dorozumívací spoje, průmysl, zemědělství, lesní hospodářství, politické a správní členění, kultura a vše ostatní vzniklé na základě lidské činnosti. (Novák 1988)
4. doplňkové a pomocné – názvosloví, mimorámcové údaje (vysvětlivky, grafy), barevná úprava mapy a vše co doplňuje obsah mapy a usnadňuje jeho využití.

V geodézii, topografii a jiných technických oborech bývá vlastní mapový obraz dělen na polohopis (situaci, obraz polohy, rozměrů a tvaru předmětů měření bez závislosti na výškách) a výškopis (reliéf).

9.2. Třídění map

Mapy lze třídit z nejrůznějších hledisek. Zde jsou některá ze základních možných dělení.

Podle obsahu: mapy všeobecně zeměpisné

mapy tématické

- mapy všeobecně zeměpisné – podávají celkovou charakteristiku znázorněného území, aniž by byl některý prvek zdůrazněn. Generalizace obsahu hlavních fyzickozeměpisných a sociálně ekonomických prvků je v souladu.

V závislosti na způsobu generalizace v souladu s velikostí měřítka mapy, a tím na zobrazeném množství zeměpisných podrobností je můžeme dále dělat na:

- a) mapy přehledné (chorografické) – slouží k celkové orientaci, k rozhodování o otázkách všeobecné povahy. Z hlediska zobrazení obsahu je přehlednosti dána priorita před podrobností. Jsou zpracovány nejčastěji v menších měřítkách ($M > 1\,000\,000$), ale vyskytují se i v měřítkách s $M = 500\,000$ apod. (Novák 1988)
- b) mapy topografické – přehledným způsobem kartografického znázornění předkládají typické znaky zemského povrchu včetně reliéfu. Vyjadřují skutečnost co nejpodrobněji. Nejčastěji jsou pořizovány ve středních měřítkách s měřítkovou číslicí $M : 5\,000, 10\,000, 25\,000, 50\,000, 100\,000, 200\,000, 500\,000$ a $1\,000\,000$. (Novák 1988)
- c) Základní mapy velkého měřítka – mapy vyhotovené z přímého šetření, podrobného měření nebo fotogrametrického vyhodnocení. Znázorňují vše, co je možné v přírodě zaměřit v měřítku mapy. Do této kategorie můžeme zařadit např. katastrální mapy s $M : 2\,880, 1\,440, 720$ a ZMVM (základní mapu velkého měřítka) s $M : 2\,000, 1\,000$ – dříve označovaná THM (technicko-hospodářská mapa). (Novák 1988)

Všechny tyto skupiny se vyznačují tím, že se u žádné z nich z hlediska přesnosti i stupně podrobnosti nedělá rozdíl mezi jednotlivými složkami základního obsahu (sídliště, spoje, vodstvo, hranice, porost, reliéf) a tím, že se k obsahu nic nepřidává – jsou to mapy se základním obsahem.

Je třeba ještě upřesnit pojem základní a tématické mapy:

- Základní mapa – mapa se základním, všeobecně využitelným obsahem (souhrnem všech předmětů kartografického znázornění pro určitou mapu) v relativně stejném stupni podrobnosti, stanoveném obvykle příslušným technickým předpisem.
- Mapy tématické (účelové, dříve označované jako speciální) jsou mapy zobrazující na podkladu všeobecně zeměpisném (základním popř. redukovaném podkladu základní mapy), přírodní, sociálně ekonomické a technické objekty, jevy a jejich vztahy případně další podrobnosti prvků základního obsahu, jejich polohu, rozšíření, pohyb a funkce. Přednostně podávají zvolenou tematiku. (Pyšek 1999)

Podle obsahu je můžeme dělit:

- a) Mapy fyzickozeměpisné (přírodních jevů)
 - Obecně fyzickozeměpisné
 - Geologické
 - Geofyzikální
 - Reliéfu zemského povrchu
 - Meteorologické a klimatologické
 - Oceánografické
 - Hydrologické a hydrogeologické
 - Půdní
 - Botanické
 - Zoogeografické
- b) Mapy sociálně ekonomické (společenských jevů)
 - Obecně sociálně ekonomické
 - Obyvatelstva
 - Ekonomické (národní hospodářství)
 - Obecně ekonomické
 - Přírodních jevů
 - Průmyslu
 - Stavebnictví
 - Zemědělství a lesnictví
 - Dopravy a spojů
 - Obchodu a financí

- Kultury a společenské péče
 - Politicko-administrativní
 - Historické
- c) Mapy se speciálním zaměřením
- Mapy se speciální tematikou (životní prostředí, námořní, letecké, apod.).
 - Mapy s tematikou technickou, mapy především velkého měřítka, které svou přesností, obsahem a způsobem kartografického znázornění předmětů měření vyhovují jednotlivým technickým a hospodářským účelům (projekční mapy s nejvlastnější tematikou jednotlivých oborů). (Huml 2001)

Podle měřítka:

- Mapy velkých měřítek, tj. měřítek 1: 5 000 nebo větších (např. 1 : 1 000).
- Mapy středních měřítek, tj. měřítek v rozmezí 1: 10 000 až 1: 200 000.
- Mapy malých měřítek, tj. měřítek 1: 500 000 nebo menších (např. 1: 20 000 000).

Meze stanovené v tomto rozdělení se někdy liší; za mapy velkých měřítek bývají označovány i mapy v měřítku 1: 10 000 (nebo i 1: 25 000). Hranice mezi mapami středních měřítek je zpravidla uváděna v rozmezí 1: 200 000 až 1: 1 000 000. Měřítka mapy udává poměr mezi délkou změřenou na mapě a vzdáleností mezi totožnými body v přírodě. Měřítka 1: 25 000 tedy znamená, že délce 1 cm na mapě odpovídá 25 000 cm (tj. 250 m) ve skutečnosti. (Hojovec 1987)

Podle formy vyjádření skutečnosti:

- Mapy analogové – mapy v klasické, kreslené podobě.
- Mapy digitální – mapy s číselným záznamem svého obsahu, který je možno prostřednictvím výpočetní techniky a počítačové grafiky zpětně graficky znázornit, případně jinak účelově využít.
- Mapy obrazové – v podobě obrazu skutečnosti (např. ortofotomapa – její polohopisný obsah vzniká vhodným zpracováním leteckých snímků).

Podle koncepce vyjádření skutečnosti můžeme tematické mapy dělit:

- Mapy analytické – vyjadřují jednotlivé, konkrétní, pozorovatelné nebo měřitelné skutečnosti, mohou být monotematické nebo polytematické (průmysl, teploty, dešťové srážky...).

- Mapy syntetické – mapy ukazující jevy v územní jednotce jako syntézu jednotlivých ukazatelů, jsou vytvořeny na základě abstrakce, generalizace a syntézy elementárních údajů (klimatická pásma, zemědělské produkční oblasti...).
- Mapy komplexní – zobrazující několik vzájemně vázaných jevů v příslušných ukazatelích analytické i syntetické povahy (synoptické mapy, přehledné hospodářské mapy...). (Voženílek 2001)

Podle toho zda tématická mapa ukazuje stav objektů a jevů v jednom datu nebo vyjadřuje pohyb, změny objektů a jevů, případně ukazuje v budoucnu očekávaný stav, mluvíme o mapách: statických, dynamických a prognostických.

Zřejmá jsou rovněž hlediska třídění:

Podle územního rozsahu:

- Mapy celého světa,
- Mapy zemských polokoulí,
- Mapy kontinentů (světadílů),
- Mapy oceánů a moří,
- Mapy skupin států, jednotlivých států, částí států (politickosprávních, fyzickozeměpisných nebo hospodářských případně jinak vymezených celků) (Hojovec 1987)

Podle účelu:

- Mapy pro národní hospodářství a řízení – projekční, operativní
- Mapy pro osvětu, vědu a kulturu – školní, vědecké, turistické...
- Mapy pro obranu státu – vojenské (taktické, operativní, strategické...) (Hojovec 1987)

Podle vzniku mapového obrazu:

- Mapy původní – mapy vyhotovené na základě původního mapování nebo prvotním kartografickým zpracováním statistických či jiných podkladů.
- Mapy odvozené – mapy zpracované na základě existujících map obvykle většího měřítka, podrobnějšího obsahu s užitím vhodného stupně generalizace. (Voženílek 2001)

Podle dalších hledisek:

- Podle počtu listů (na jednom nebo více listech),
- Podle počtu barev (jednobarevné, vícebarevné),
- Podle rozměrů mapy (velkého nebo malého formátu),
- Podle roku zpracování mapy,
- Rozdělení na mapy nástěnné a příruční,
- Podle použitých vyjadřovacích prostředků (tečková mapa, diagramová mapa).
(Voženílek 2001)

Pochopitelně, že popsaná klasifikace nevyčerpává všechna možná hlediska třídění. Rovněž zatřídění určité mapy nemusí být někdy jednoznačné.

9.3. Kartografické vyjadřovací prostředky

V definici mapy jsme se setkali s pojmem metody kartografického znázorňování. Pod tímto pojmem budeme chápat volbu a použití kartografických vyjadřovacích prostředků (smluvených znaků – mapových, izobar, diagramů,...) k dosažení maximální informační kapacity, vypovídací schopnosti, názornosti a čitelnosti mapy s ohledem na její obsah, účel a měřítko. Kartografické vyjadřovací prostředky jsou prvky a složky grafického jazyka mapy, jejichž pomocí realizujeme proces kartografického vyjadřování. (Voženílek 2001)

Dále budeme rozlišovat pojem znak (vztahuje se na všechny vyjadřovací prostředky) a značka – mapová značka – jako jeden z vyjadřovacích prostředků.

- Značky
 - Bodové značky
 - Čárové značky
 - Plošné značky – areály
- Izočáry
- Tečky (body)
- Pohybové čáry
- Diagramy

Diagramů používáme k vyjádření statistických údajů o mapách, a to především v tématice kartografii. Umožňují znázornit závislost proměnlivých veličin.

Podstatu diagramu si ukažme na často užívaném příkladu – kruhové značky. Užitá barva (případně tvar značky) vyjadřuje kvalitativní znaky, velikost kruhu (případně jiné značky) pak kvantitu zobrazovaného jevu. Znázorňujeme-li několik kvalitativních znaků (např. různé druhy výroby) ve vzájemném vztahu, pak plochu kruhu rozdělíme na barevné části (výseče, mezikruží), úměrné kvantitě jednotlivých znaků. Dostáváme tak strukturální značku – plošný diagram (v našem případě terčový diagram). Vyjadřujeme-li užitím diagramů statistické údaje vztahující se k určitým místům (sídlům apod.), mluvíme pak o tzv. lokalizovaných diagramech. V případě, že statistické údaje se vztahují k územním celkům (např. správním jednotkám), hovoříme o nelokalizovaných diagramech (v tomto případě mapu nazýváme kartodiagramem). (Hojovec 1987)

- Kartodiagramy

Kartodiagram je tématická mapa, v níž jsou údaje vztahující se k územním jednotkám znázorněny pomocí diagramů umístěných uvnitř těchto jednotek.

Názvy druhů kartodiagramů (diagramových map) se tvoří podle druhů diagramů slovním spojením např. diagramová mapa (kartodiagram) s plošnými diagramy.

Kartodiagramem, obdobně jako lokalizovaným diagramem znázorňujeme nejčastěji absolutní čísla. Diagramy jsou na mapě umístěny tak, aby ležely pokud možno celé uvnitř území, ke kterému se vztahují, v krajním případě (u sloupcových nebo spojnicových diagramů) tak, aby uvnitř území ležely alespoň jejich základny. (Hojovec 1987)

- Kartogramy

Tématické mapy znázorňují kvalitu, intenzitu či další charakteristiky jevu v hranicích území jednotky plošnými značkami.

Podle obsahu je můžeme dělit na:

- jednoduché (vyjadřující jednu charakteristiku),
- složené (vyjadřující dvě charakteristiky nezávisle na sobě),
- strukturní (vyjadřující strukturu nějakého celku).

Jako územní části obvykle volíme:

- fyzickozeměpisné nebo jiné přírodovědné celky,
- politickoadministrativní celky,
- sociálně ekonomické celky,

- podle sítě geometrických obrazců, nejčastěji čtverců.

K vyjádření sledovaného jevu a jeho odstupňování na zvolených územních jednotkách použijeme vhodné výplně ploch s názornou gradací (stupnice barev, tečky, plošné značky, rastry). (Voženílek 2001)

10. KOMPOZICE MAPY

Kompozicí mapy se rozumí rozmístění základních náležitostí mapového díla na mapovém listu. Kompozice mapy je první, co čtenář na mapě vnímá. Důležitý je hlavně účel a měřítko mapy, kartografické zobrazení, tvar a velikost znázorňovaného území a na formátu mapového listu. Kompozice tématické mapy souvisí především s účelem mapy a ten musí být stanoven zcela jednoznačně. (Kaňok 2007)

Z účelu mapy musí být zřejmý 1. cíl, jemuž má daná mapa sloužit (orientační mapa,

přehledná mapa, mapa pro denní tisk apod.),

2. okruh budoucích uživatelů (např. laická veřejnost, odborná veřejnost, žáci, cizinci apod.),

3. způsob užití a práce s mapou, případně i její vazby na další mapová díla (např. cestovní mapa, mapa v atlase, nástěnná mapa apod.). (Voženílek 2006)

Základní kompoziční prvky mapy jsou název, legenda, měřítko, tiráž a mapové pole. Základní kompoziční prvky musí obsahovat každá mapa. Výjimky tvoří pouze mapy, které jsou součástí rozsáhlejších mapových děl (např. státní mapová díla). Ze všech prvků musí mít vlastní mapa nejdominantnější titul – název.

Název mapy musí obsahovat věcné, prostorové a časové vymezení tématického jevu nebo skupiny, které jsou hlavním tématem mapy. Umisťuje se nejčastěji k hornímu okraji mapy a píše se dostatečně velkými písmeny. Název je nejdůležitější písmenný prvek na mapě a jako jediný je čitelný z větší vzdálenosti. V názvu musí být stručně zaznamenáno téma mapy. Při sestavování názvu mapy je nezbytné dodržet zásadu následujícího řetězce:

Téma – název mapy – hlavní vyjadřovací prostředek – legenda

Příklad názvu mapy:

<u>INDEX ZÁVISLOSTI</u>	<u>V OBCÍCH JIHOČESKÉHO KRAJE</u>	<u>V ROCE 2001</u>
věcné vymezení	prostorové vymezení	časové vymezení

Dlouhý název lze rozdělit na titul a podtitul. Titul pak obsahuje věcné vymezení, výjimečně vymezení hlavního tématu mapy. Píše se vždy velkými písmeny. Podtitul nejčastěji obsahuje prostorové a časové vymezení jevu. Píše se vždy pod titul malými a menšími velikostmi písmen než titul.

Příklad názvu mapy:

INDEX ZÁVISLOSTI V OBCÍCH JIHOČESKÉHO KRAJE
v roce 2001

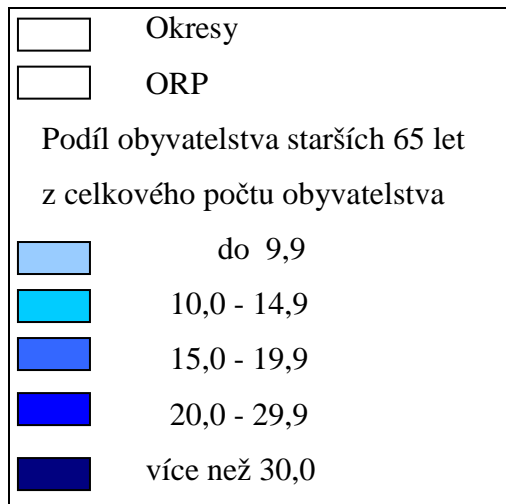
Legenda podává výklad použitých mapových znaků a ostatních kartografických vyjadřovacích prostředků včetně barevných stupnic. Vypracování legendy je jedním z nejnáročnějších a nejdůležitějších úkolů při tvorbě mapy. Základem zpracování znakového klíče je obsah dané mapy.

Legenda musí být:

1. úplná – obsahovat všechny vyjadřovací prostředky použité v mapové kresbě a naopak.
2. nezávislá – obsahovat znaky, které jednoznačně vyjadřují prvky mapy. Nezávislost legendy se poruší, pokud lze jednomu objektu v mapě přiřadit dva různé kartografické znaky
3. uspořádaná – sestavena v logicky uspořádaný systém skupin znaků a v rámci skupin zachována posloupnost jednotlivých znaků.
4. v souladu s označením na mapě – tj. znaky jsou provedeny shodně v legendě i v mapě (barva, tvar, velikost apod.).
5. srozumitelná – legenda musí být vypracována podle kartografických zásad jazyka mapy s ohledem na okruh budoucích uživatelů. Musí být dobře čitelná a zapamatovatelná. (Voženílek 2006)

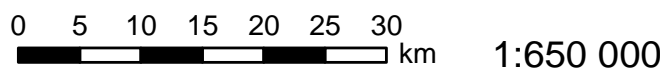
Návrh vlastní legendy: Jedná se o mapu: Podíl obyvatelstva starších 65 let v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.

LEGENDA

Měřítko mapy je podřízeno účelu a tématickému zaměření kartografického díla. Ovlivňuje podrobnost a přesnost znázornění prvků obsahu a možnosti řešení úloh na mapách. Má vliv na plošný rozsah území kartograficky znázorněného na jednom listu mapy. Je spojeno s formátem mapy a kartografickým zobrazením. Měřítko je ukazatelem stupně podrobnosti vyjadřovacích prvků a jevů. Měřítko mapy se obvykle uvádí v grafické i číselné podobě, někdy i slovně. Měřítko by mělo být standardní, aby snadněji umožňovalo převody a srovnávání obsahu mapy různých typů a druhů.

Při tvorbě vlastních map jsem použila grafické i číselné měřítko, pro lepší názornost. Např:

Tiráž mapy je soubor informací o různých aspektech tvorby a vlastnictví mapy. Tiráž závisí na druhu mapy. Obsahuje jméno autora nebo vydavatele mapy, místo vydání (sestavení) mapy, rok vydání (sestavení) mapy. Tiráž může obsahovat i další informace – redaktory, nakladatele, náklad, kartografická zobrazení, pořadí vydání, lektori mapy, druh tisku, podkladové zdroje. (Voženílek 2006)

Příklad vlastní tiráže na dílčí mapě:

Zdroj dat: SLDB 2001
Mapový podklad: ArcČR©1997 ARCDATA PRAHA, s r.o.
Zpracování: Veronika KLÍMOVÁ

Příklad vlastní tiráže použité ve velkém mapovém listu, jedná se o tabulku, která obsahuje název mapy, tiráž, datum zhotovení, měřítko a formát:

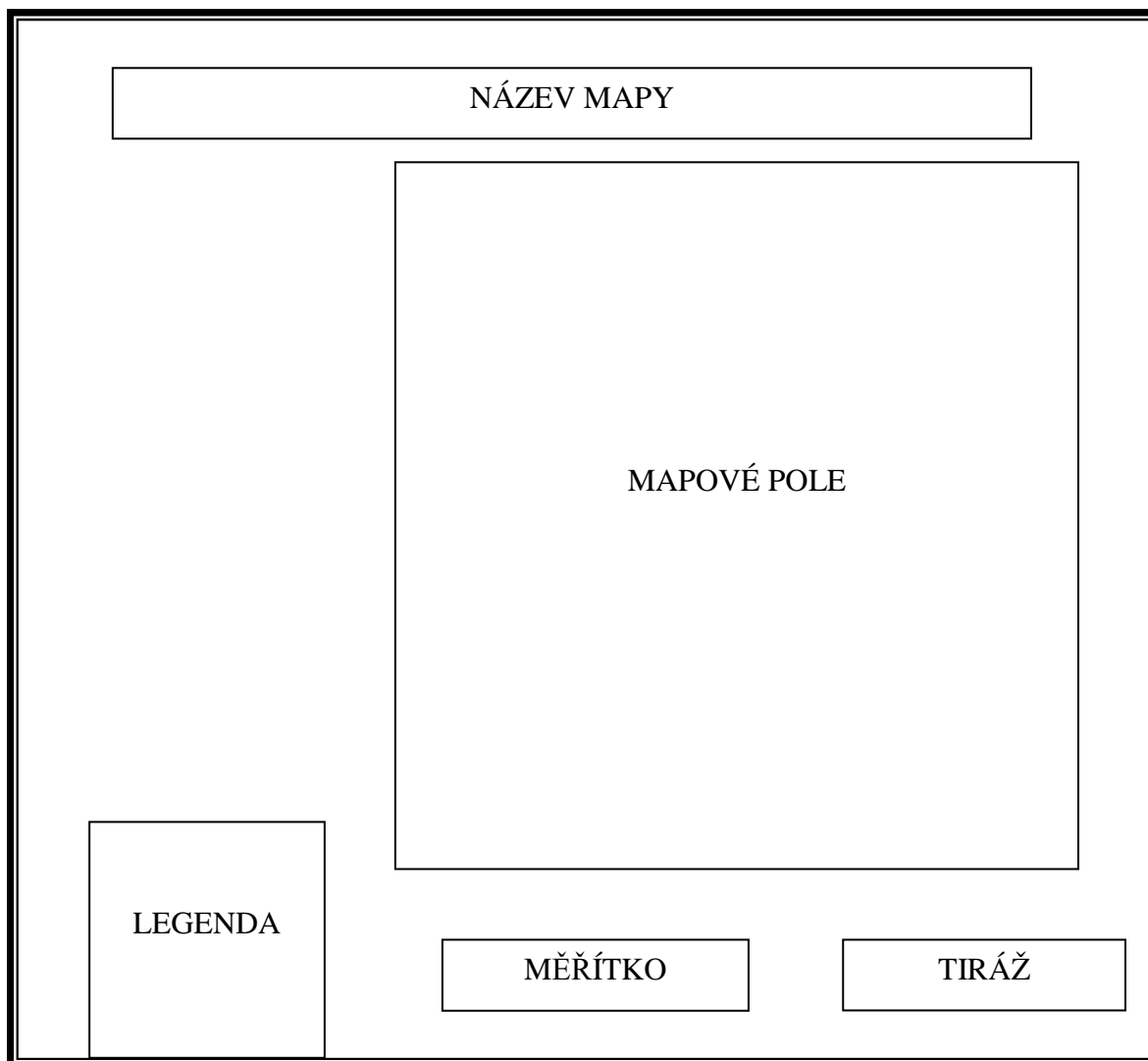
EKONOMICKÁ STRUKTURA V OBVODECH OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ JIHOČESKÉHO KRAJE V ROCE 2001		
INDEX ZÁVISLOSTI		
<i>Zdroje dat:</i> SLDB 2001		
<i>Mapový podklad:</i> ArcČR © 1997 ARCDATA Praha, s.r.o.		
<i>Zpracoval:</i> Veronika Klímová, Jihočeská univerzita		
<i>Datum:</i> Květen 2008	<i>Měřítko:</i> 1: 650 000	<i>Formát:</i> A3

Nadstavbové kompoziční prvky – se používají pokud chceme zvýšit informační hodnotu mapy, pomůžou zlepšit čitelnost, přehlednost, názornost. Nadstavbové prvky mohou být grafické (vedlejší mapy, grafy apod.) a také textové (vysvětlující texty, tabulky, přehledy apod.). Nejčastějším nadstavbovým prvkem je směrówka, logo, tabulky, grafy, vedlejší mapy (znázorňují výřezy nebo lokalizační mapy), obrázky, blokdiagramy (upřesňují téma mapy – řezy, profily), citace, rejstříky a seznamy, reklama.

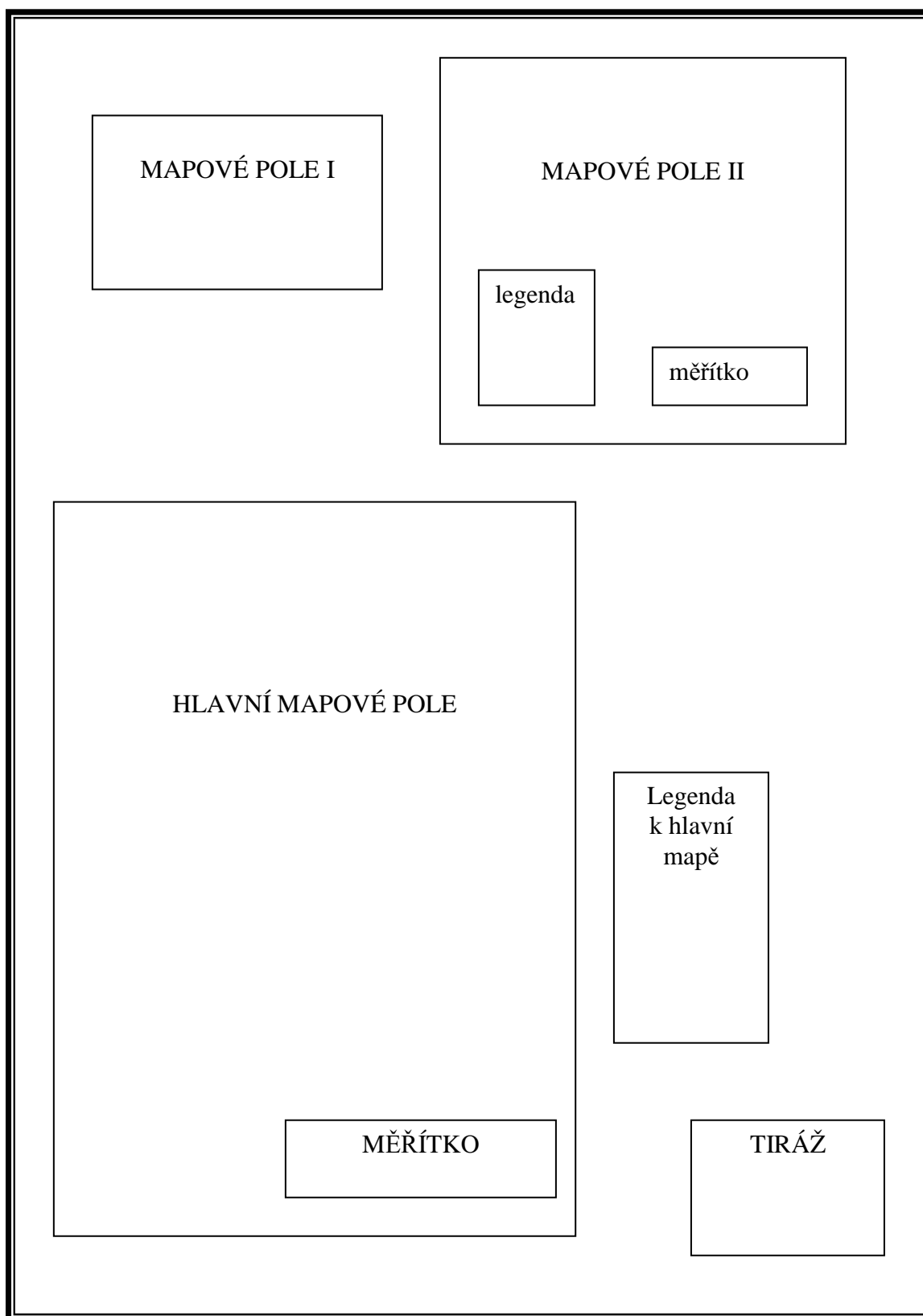
Návrh makety mapy – důležité je vyznačení rámu a jeho vzhled a tvar, rozložení mimorámových údajů, umístění názvů, označení mapy, polohu měřítka, umístění legendy a tiráže. (Řehák 1992)

Zde uvádím vlastní kompozice mapového listu. Na obrázku č. 4 je maketa mapy jednotlivé dílčí mapy: například se může jednat o mapu : EKONOMICKÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA V OKRESECH ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2001. Na obrázku č. 5 je druhá maketa mapy, kde je znázorněn již velký mapový list se třemi mapami, může se jednat například o mapový list (typ I.): VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATELSTVA V OBVODECH OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ V JIHOČESKÉM KRAJI V ROCE 2001. Na obrázku č. 6 je třetí maketa, která představuje další typ (typ II.) velkého mapového listu, např. PODÍL OBYVATELSTVA SE ZÁKLADNÍ A NEUKONČENÝM VZDĚLÁNÍM V OBCÍCH JIHOČESKÉHO KRAJE V ROCE 2001; PODÍL OBYVATELSTVA S VYSOKOŠKOLSKÝM VZDĚLÁNÍM V OBCÍCH JIHOČESKÉHO KRAJE V ROCE 2001

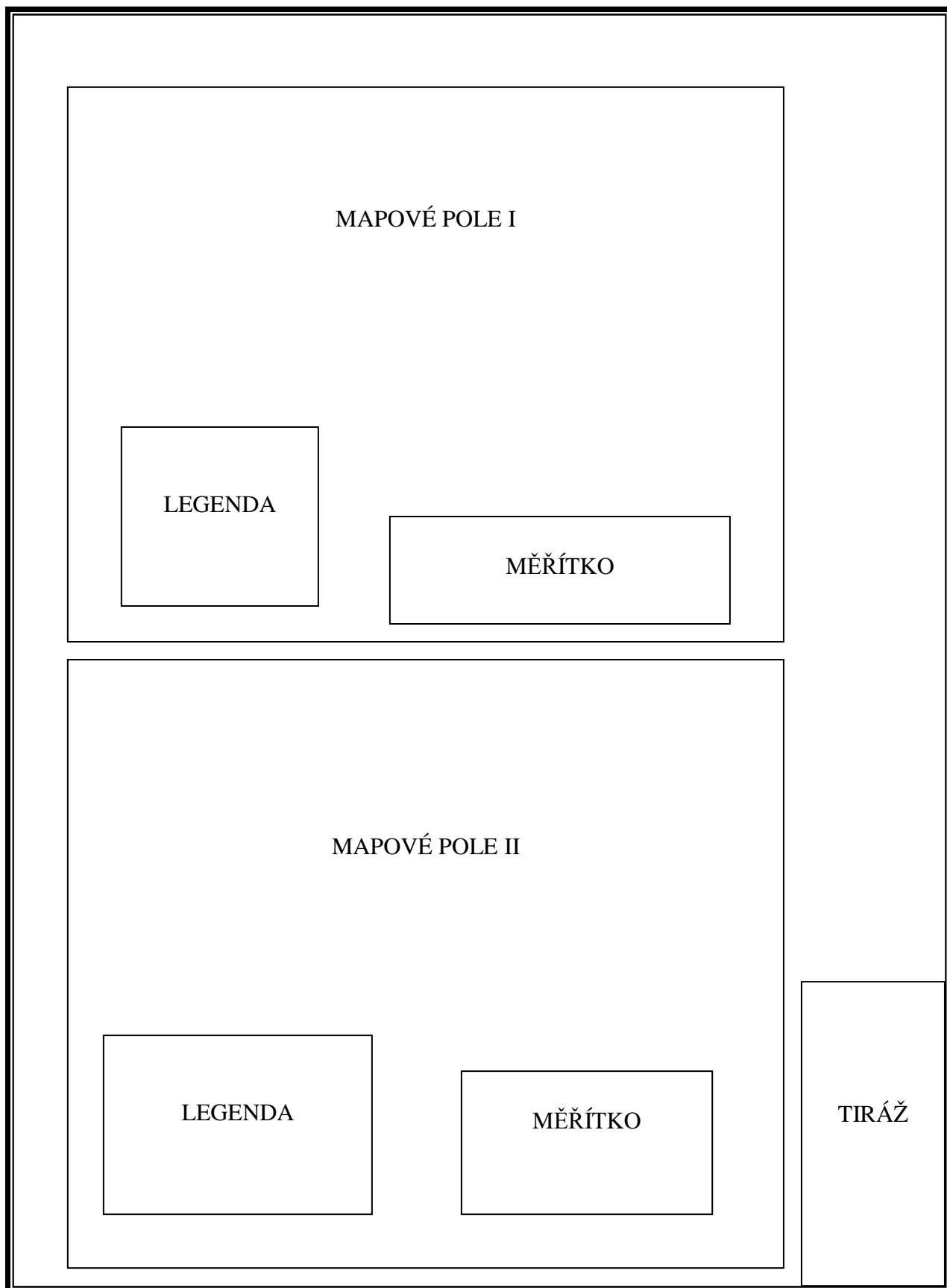
Obr. č. 4: Maketa dílčí mapy.

Obr. č.5: Maketa hlavního mapového listu typ I.

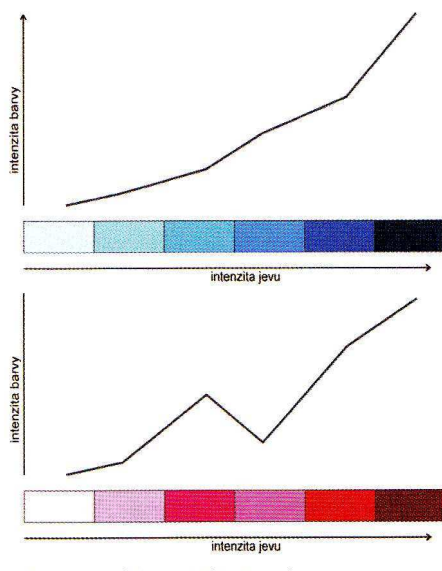
Obr. č. 6: Maketa hlavního mapového listu typ II.

11. NÁVRH KARTOGRAFICKÝCH VYJADŘOVACÍCH PROSTŘEDKŮ

Tato kapitola je zaměřena na vlastní návrh vyjadřovacích prostředků pro jednotlivé mapové listy. Jedná se o tématické mapy velkých měřítek. Podle dalších hledisek třídění map, lze o vytvořených mapách mluvit jako o digitálních mapách.

Při zhotovení mapy: Ekonomická struktura obyvatelstva v obvodech obcí s rozšířenou působností Jihočeského kraje v roce 2001, jsem použila pro vyjádření jednotlivých věkových skupin kartodiagram. Kartodiagram výsečový tzv. „koláč“ znázorňuje tři různé hodnoty (předproduktivní, produktivní, poproduktivní obyvatelstvo), a proto jsem v něm použila i tři různé barvy, pro předproduktivní obyvatelstvo zelenou barvu, pro produktivní obyvatelstvo žlutou barvu a pro poproduktivní červenou barvu. Také jsou na mapě použity areálové (hraniční) čáry pro vyjádření obvodů ORP. Pro vyjádření indexu závislosti jsem se přiklonila k jednoduchému kartogramu, kde intenzitu (kvantitu) jevu vyjadřuji barvou. Platí čím je barva sytější tím je hodnota jevu větší (intenzivnější) a naopak, čím je barva světlejší tím je intenzita menší. (viz příložený obrázek č. 6)

Obr. č. 6: Grafické vyjádření podstaty tzv. propadání barev. Horní obrázek ukazuje správně sestavenou barevnou stupnici, na které s narůstající intenzitou jevu roste i intenzita barvy. Na dolním obrázku se propadají barvy mezi třetím a pátým odstínem. Křivka musí být neklesající, ale rostoucí. (Kaňok 2008)

U mapy Ekonomická struktura obyvatelstva v okresech České republiky v roce 2001 jsem použila kartodiagram sloupcový. Vyjadřuje vzdělanostní strukturu

předproduktivní, produktivní a poproduktivní třemi barvami. Intenzitu závislosti jsem vyjádřila také jednoduchým kartogramem, a to opět intenzitou barvy. Areálová hranice tvoří hranici okresů České republiky.

Jednoduchým kartogram vyjádřený barvou jsem zhotovila i zbývající mapy věkové struktury – Podíl obyvatelstva mladších 25 let v obcích Jihočeského kraje, Podíl obyvatelstva starších 65 let v obcích Jihočeského kraje, Index stáří a index závislosti v obcích Jihočeského kraje. V těchto mapách jde o zachycení intenzity daného jevu na malém území (některé obce mají řádově jen několik desítek obyvatel), proto mi přijde nejvhodnější použití jednoduchého kartogramu vyjádřeného barvou, mapa je pak více přehledná. Stejný problém jsem řešila i u mapy Podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva v obcích Jihočeského kraje v roce 2001 a Podíl obyvatelstva se základním a neukončeným vzděláním v obcích Jihočeského kraje v roce 2001, a i zde jsem se ze stejných důvodů přiklonila použít jednoduchý kartogram.

V mapách s tématem vzdělanostních struktur obyvatelstva (Vzdělanostní struktura obyvatelstva v obvodech obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji v roce 2001 a Vzdělanostní struktura v krajích České republiky v roce 2001) jsem vzdělanostní strukturu znázornila sloupcovým kartodiagramem. Každé složce vzdělání (nezjištěné, bez vzdělání, základní a neukončené, středoškolské, vysokoškolské) jsem přiřadila jednu barvu. Opět zde platí že intenzita roste směrem od nezjištěného vzdělání po vysokoškolské vzdělání, protože tomu společnost přiřazuje vyšší hodnotu. Jednoduchý kartogram jako podklad představuje podíl obyvatelstva s dosaženým vysokoškolským vzděláním.

Rozhodla jsem se nepoužít v dílčích mapách směrovou růžici. Směrová růžice se nemusí používat v mapách známých území. Jihočeský kraj i mapa České republiky mezi ně bezesporu patří. Směrovou růžici jsem umístnila pouze v prvním a druhém hlavním mapovém listu, zde jsem znárodnila i výseč Jihočeského kraje s obvody ORP v mapě České republiky. Směrová růžice podle kartografických pravidel musí mít sever označen písmen S, tedy česky sever. Často se chybně v českých mapách používá anglická zkratka N – north.

Měřítko mapy jsem použila jednotné pro všechny mapy, které znárodnují stejné území. Mapy Jihočeského kraje jsou v měřítku 1: 650 000, mapy České republiky jsou 1: 1 750 000. Měřítko jsem používala grafické i číselné.

Mapy, které měly za podklad obvody ORP a kraje České republiky jsem doplnila i o jejich názvy.

12. ANALYTICKÉ KOMENTÁŘE K MAPOVÝM LISTŮM

Ekonomická struktura v obvodech obcí s rozšířenou působností Jihočeského kraje v roce 2001

Ekonomická struktura v obcích s rozšířenou působností (dále jen ORP) Jihočeského kraje v roce 2001 zaznamenává ekonomické členění na obyvatele ve věku:

předproduktivním (0 – 14 let)

produktivním (15 – 59 let)

poproduktivním (60 a více let)

Průměrné hodnoty v Jihočeském kraji jsou u předproduktivní věkové skupiny 16,7 %, u produktivní věkové skupiny 65,1 % a u poproduktivní 18,2 %. Nejvyšší hodnoty v předproduktivním věku (0 – 14 let) dosahuje obyvatelstvo v obvodech ORP Týn nad Vltavou (19,6 %), dále Kaplice, Český Krumlov a Prachovice, a naopak nejnižší hodnoty dosahují obce v obvodech ORP Blatná (15,8 %), dále Milevsko, Písek, a Tábor. U věkové skupiny 15 – 59 let dosahují nejvyšší hodnoty obce v obvodech ORP Kaplice (68,4 %), dále Český Krumlov, Písek a České Budějovice. Nejmenší hodnoty u produktivní složky má obvod ORP Týn nad Vltavou (63,2 %), nižší hodnoty dosahuje i Třeboň, Blatná a Milevsko. U poproduktivní složky má nejvyšší hodnotu ORP Blatná (20,3 %), dále 20 % dosahuje i obvod obce s rozšířenou působností Milevsko a k hranici 20 % se přibližuje i obvod ORP Písek, Soběslav a Tábor. Nejnižší hodnoty má obvod ORP Kaplice a to pouhých 13,5 %.

Na mapě je znázorněn i index závislosti a to také v obvodech ORP. Nejvyšší hodnoty dosahuje index závislosti v obvodu ORP Týn nad Vltavou (58,15 %), dále Třeboň, Milevsko a Blatná. Naopak obvod ORP Kaplice má index závislosti 46,24 %. Kaplice má nejnižší hodnotu obyvatel starších 60 let a zároveň dosahuje nejvyšší podíl zastoupení obyvatel v produktivním věku.

Ekonomická struktura v okresech České republiky v roce 2001

Mapa ekonomické struktury v okresech České republiky v roce 2001 představuje propojení jednotlivých ekonomických skupin na obyvatele ve věku předproduktivním, produktivním, poproduktivním a indexu závislosti v okresech České republiky.

Ekonomická struktura je rozdělena na předproduktivní obyvatelstvo ve věkové skupině 0 – 14 let, produktivní obyvatelstvo ve věkové skupině 15 – 59 let a poproduktivní obyvatelstvo ve věkové skupině 60 +.

Index závislosti jsem rozdělila do 5 intervalů

48,3 – 49,9

49,9, – 51,9

51,9 – 53,9

53,9 – 54,9

54,9 – 57,2

Index závislosti představuje relativní velikost nadvýroby pracujících osob, nutného pro zabezpečení spotřeby všech členů společnosti, jeho změny, pak změny produktivity práce nutné pro udržení stávající životní úrovně při nezměněném podílu spotřeby společnosti. Index závislosti tedy charakterizuje kolik musí produktivní část obyvatelstva vyprodukovat, aby uživila zbývající část obyvatelstva, tedy předproduktivní a poproduktivní obyvatelstvo.

Nejvyšší hodnoty 54,9 – 57,3 má index závislosti v Jihočeském kraji v okresech Písek, Tábor, v Plzeňském kraji pak v okrese Plzeň-jih a Rokycany. Celý kraj Vysočina představuje vysoké hodnoty indexu závislosti. V Jihomoravském kraji jsou to okresy Brno – venkov, Vyškov a Blansko. Podobná situace je i v Králové-hradeckém kraji, v okresech Náchod, Semily a Jičín.

Nejnižší hodnoty mezi 48,3 – 49,9 má index závislosti na jihu ČR v okrese Český Krumlov, na východě v okrese Tachov, Cheb, Sokolov, a Chomutov, nejnižší hodnotu indexu dosahuje i okres Česká Lípa. Nízký index závislosti mají i velká města Praha a Brno – město, kde je vyšší zastoupení produktivní části obyvatelstva, která se sem stěhuje za prací.

Podíl obyvatelstva mladších 25 let v obcích Jihočeského kraje v roce 2001

Podíl obyvatelstva mladších 25 let v obcích Jihočeského kraje v roce, znázorňuje podíl obyvatel mladších 25 let na celkovém počtu obyvatel celého Jihočeského kraje.

Pro znázornění dětské složky populace jsem si vybrala reprezentativní vzorek populace od 0 – 25 let. Věkovou skupinu 0 – 25 let lze považovat za reprezentativní vzorek mladých lidí, obvykle se jedná o jedince, kteří se teprve chystají založit rodinu,

postupně ukončují studium. Hranice 25 let představuje i období, kdy se už většina mladé populace stává samostatně výdělečně činná.

Jedná se o podíl obyvatel mladších 25 let na celkovém počtu obyvatel v jednotlivých obcích Jihočeského kraje. Počet obyvatel do 25 let je v Jihočeském kraji v průměru zastoupen 30,5 % z celkového počtu obyvatel.

Obecně se dá říct, že obyvatelé mladší 25 let jsou nejvíce zastoupeni v pohraničních oblastech jižní, jihozápadní a jihovýchodní části Jihočeského kraje. Nejpočetněji je složka zastoupena v obvodech obcí s rozšířenou působností Dačice, Kaplice, Český Krumlov, Prachatice, Jindřichův Hradec, Trhové Sviny, kde průměr zastoupení obyvatel do 25 let dosahuje až 42 %. Jsou to okresy s vyšší porodností a menším zastoupením starší složky obyvatelstva - poproduktivní.

Podíl obyvatelstva staršího 65 let v obcích Jihočeského kraje v roce 2001

Podíl obyvatelstva staršího 65 let v obcích Jihočeského kraje představuje podíl obyvatel starších 65 let na celkovém počtu všech obyvatel Jihočeského kraje. Vybrala jsem věkovou hranici 65 let pro znázornění nejstarší složky obyvatelstva. Jedná se o obyvatelstvo v poproduktivním věku, tedy neekonomicky činné. Zvyšuje se věková hranice odchodu do důchodu, a tato hranice se používá i při mezinárodním srovnávání věkové struktury.

Nejvíce obyvatel starších 65 let žije především na severozápadě, severu a severovýchodě Jihočeského kraje. Nejvyšší hodnoty dosáhly obce v rozmezí 30 – 43,5 % z celkového počtu obyvatelstva. Přičemž průměr obyvatel nad 65 let je 16,7 % v Jihočeském kraji. Nejvíce poproduktivní složky obyvatel tedy žije v obvodech ORP Strakonice, Blatná, Písek, Milevsko, Tábor, Soběslav a Týn nad Vltavou. Nejméně obyvatel starších 65 let oproti tomu žije na jihu a jihozápadě Jihočeského kraje, v obcích obvodů ORP Český Krumlov, Kaplice, Prachatice. Zde se rodí více dětí. Počet obyvatel nad 65 let se zde pohybuje jen kolem 10 % z celkového počtu obyvatel.

Index stáří v obcích Jihočeského kraje v roce 2001

Mapa - Index stáří v obcích Jihočeského kraje představuje poměr poproduktivní složky (60 let a více) a dětské složky (0 – 14 let), což udává počet osob starších 60 let na 100 osob ve věku 0 – 14 let. (Kalibová 2003)

Nejvyšší hodnoty dosahují některé obce v obvodech ORP Písek, Milevsko, Blatná, Tábor, jedná se o obce, kde je výrazně více obyvatel starších 60 let a méně obyvatel mladších 14 let.

Nejnižší hodnoty dosahují obce v příhraničních oblastech, tedy v obvodech ORP Český Krumlov, Kaplice, Prachatice, Vimperk a také Dačice.

Změny ve věkové struktuře současných populací vedou k přechodu k regresivnímu typu. Tento proces se označuje termínem *stárnutí obyvatelstva* – to vyvolává řadu nepříznivých sociálních a ekonomických důsledků. Snižuje se počet pracovní síly, zvyšuje se podíl stařeckých ročníků, větší nutnost zdravotní péče, sociálního zabezpečení – to se týká především důchodů. Stárnutí obyvatelstva je proces změn při kterém roste podíl starého obyvatelstva v celé populaci. Jde o růst podílu, ale ne o růst počtu starých osob. Pokles počtu starých lidí může znamenat stárnutí obyvatelstva, pokud počet mladých klesá rychleji než počet starých lidí. Stárnutí je změna relativní věkové struktury, ne absolutní.

Index závislosti v obcích Jihočeského kraje v roce 2001

Mapa – Index závislosti v obcích Jihočeského kraje v roce 2001 vyjadřuje poměr mezi ekonomicky aktivní a závislou složkou obyvatelstva.

Index závislosti je vyšší v těch obcích, kde je nižší podíl dětské složky (0-14 let) a naopak vyšší v těch obcích, kde je vyšší zastoupení poproduktivní složky.

Vyšší hodnoty indexu závislosti dosahují obvody obcí ORP Blatná, Milevsko, Týn nad Vltavou a Třeboň, kde větší část obcí přesáhla index závislosti. Dále v obvodech obcí ORP Tábor, Soběslav, Písek, Vodňany, Strakonice, Trhové Sviny a Dačice je několik obcí, které dosahují vysoké hodnoty indexu závislosti.

Naopak nejnižší hodnoty indexu závislosti mají obvody obcí ORP Kaplice, a pak také Český Krumlov.

Vzdělanostní struktura v obcích s rozšířenou působností v Jihočeském kraji v roce 2001

Mapa zobrazuje vzdělanostní strukturu obyvatelstva rozdělenou na kategorie do sloupcového grafu:

- bez vzdělání
- základní a neukončené

- středoškolské vzdělání (úplné střední s maturitou, učňovské a odborné bez maturity)
- vysokoškolské vzdělání včetně vyššího
- nezjištěné vzdělání

Zároveň mapa zachycuje vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo v obvodech ORP v Jihočeském kraji. Z mapy je jasně patrné, že vysokoškoláci se nejvíce koncentrují do obvodu ORP České Budějovice, naopak nejméně vysokoškolsky vzdělaných obyvatel žije v obvodu ORP Trhové Sviny.

Ve venkovském osídlení převažuje nižší stupeň vzdělání na rozdíl od městského osídlení. Mezi důležité vlivy patří převážně zemědělský charakter osídlení, a také věkové složení obyvatelstva v malých obcích, kde převažují osoby starší 60 let.

V obcích do 200 obyvatel je nejvyšší podíl osob pouze se základním vzděláním. S rostoucím počtem obyvatel obcí klesá podíl osob s nižším stupněm vzdělání. I zastoupení vyučených osob a osob se středním odborným vzděláním bez maturity má klesající tendenci se zvyšujícím počtem obyvatel v obci.

Ve městech nad 10 000 obyvatel dosahuje zastoupení osob se základním a se středním odborným vzděláním bez maturity, oproti celorepublikovému průměru, podprůměrných hodnot a naopak u úplného středního vzdělání s maturitou, vyššího odborného a bakalářského i vysokoškolského vzdělání nadprůměrných hodnot.

Ve velkých městech a středních městech jsou podíly vysokoškoláků a středoškoláků mnohem vyšší než v menších městech či venkovských obcích, kde jsou možnosti nejen pro získání středoškolského resp. vysokoškolského vzdělání, ale především jeho uplatnění omezené.

Vzdělanostní struktura v krajích České republiky v roce 2001

Vzdělanostní struktura obyvatelstva v jednotlivých krajích České republiky nevykazuje výraznějších rozdílů s výjimkou hlavního města Prahy, kde je podíl vysokoškolsky a středoškolsky vzdělaných podstatně vyšší než celorepublikový průměr. Nejvíce vysokoškolsky vzdělaných obyvatel žije v Praze a Jihomoravském kraji, kde je to způsobeno městem Brnem, jako druhým nejvýznamnějším vzdělávacím centrem České republiky. Nadprůměrné zastoupení osob se základním vzděláním je soustředěno v Karlovarském (27,9 %) a Ústeckém kraji (27,3 %) a zároveň je zde nejnižší podíl vysokoškolsky vzdělaných – Karlovarský kraj (5,6 %) a Ústecký kraj (5,4 %).

Celková úroveň dosaženého vzdělání obyvatel České republiky se zvedá, výrazné je to především u mladé generace. Problémem je zaměření oborů, které jsou nejvíce poptávány ve vzdělávacím systému, ale na druhé straně nevyhovují současným požadavkům trhu práce, kde se projevuje nedostatek osob s technickým vzděláním. Technicky a přírodovědně zaměřené směry absolvuje třetina z celkového počtu absolventů vysokých škol. Více je upřednostňováno společenské a humanitní studium.

Tab. č. 4: Vzdělanostní struktura obyvatelstva starších 15 let podle SLBD 2001 (v % z počtu obyvatelstva nad 15 let věku)

Kraj	Bez vzdělání	Základní vč. neukonč.	Vyučení a střední odb. bez maturity	Úplně střední s maturitou	Vyšší odborné a nástavbové	Vysokoškolské	Nezjištěné
Praha	0,1	14,5	28,8	30,5	5,2	18,8	2,0
StČ	0,5	23,1	40,4	24,4	3,3	7,0	1,3
JČ	0,4	23,5	38,7	25,1	3,3	7,8	1,2
PL	0,4	23,0	39,4	25,0	3,1	7,8	1,3
KV	0,8	27,9	38,4	22,7	3,1	5,6	1,5
UL	0,8	27,3	39,3	22,3	2,9	5,4	2,0
LI	0,4	23,9	40,0	23,8	3,2	7,0	1,6
KH	0,4	22,5	39,7	25,2	3,6	7,5	1,1
PD	0,4	22,7	40,8	24,5	3,5	7,0	1,0
VY	0,4	24,2	40,6	24,2	3,2	6,7	0,8
JM	0,3	23,3	37,0	24,6	3,4	10,3	0,9
OL	0,6	23,6	39,1	24,7	3,0	8,1	1,0
ZL	0,4	24,8	39,0	24,1	3,2	7,7	0,8
MS	0,5	25,2	38,7	23,4	3,1	7,8	1,3
ČR	0,4	23,0	38,0	24,9	3,5	8,9	1,3

Zdroj: ČSÚ, publikace SLBD 2001.

Hlavní město Praha se vyznačuje výrazně nadprůměrným zastoupením osob s úplným středním vzděláním a podíl vysokoškolsky vzdělaných osob, který je více než dvojnásobný v porovnání s celorepublikovým průměrem a podprůměrným podílem osob se základním vzděláním, vyučených a se středním odborným vzděláním bez maturity. Je to způsobeno tím, že velká města se vyznačují větším množstvím pracovních příležitostí. Praha je centrem státní správy, vědeckých, kulturních institucí,

pobočkami zahraničních firem. Podobně je to i v Jihomoravském kraji, kde je metropolí město Brno.

Nejnižší zastoupení vysokoškoláků má okres Sokolov a naopak nejvyšší okres Brno – město (17,9 %). Nejnižší zastoupení osob s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním a zároveň nadprůměrné podíly osob s pouze základním a neukončeným vzděláním zastupují okresy Ústeckého a Karlovarského kraje, okres Tachov, okresy Jihomoravského kraje (mimo okresů Brno), Zlínského, Moravskoslezského kraje. Je to důsledkem ekonomické situace těchto oblastí.

V okresech Praha východ, Praha západ, České Budějovice, Plzeň město, Hradec Králové a Pardubice je nadprůměrný podíl u vyššího odborného a vysokoškolského, ale i u středního odborného bez maturity a úplného středoškolského vzdělání oproti celorepublikovému průměru. Velkou roli hraje, že se jedná o města s vyšším počtem obyvatel (kolem 100 000 obyvatel).

Výjimku tvoří okres Ostrava-město, kde je nadprůměrné zastoupení osob se základním a nezjištěným vzděláním, tak s vyšším odborným a vysokoškolským, ale podprůměrným podílem osob vyučených, se středním odborným vzděláním bez maturity a úplným středoškolským vzděláním.

Nejnižší podíly vysokoškoláků a to méně než 5 % bylo v okresech Sokolov, Chomutov, Litoměřice, Teplice a Tachov.

Nejvyšší podíly obyvatel starších 15-ti let s ukončeným vysokoškolským, ale i středoškolským vzděláním byly zjištěny v městských aglomeracích nad 100 tisíc obyvatel – Praha, Brno, Plzeň, Olomouc. Podíl vysokoškoláků zde činil 12,5 – 18,8 % a osob s úplným středním a vyšším vzděláním 33 – 35,7 %. Zároveň nízké podíly osob se základním vzděláním v těchto městech (14,5 – 18,4 %) jsou jen nevýznamně ovlivněny nepříznivou věkovou strukturou trvale zde žijícího obyvatelstva. (zdroj ČSÚ)

Ve velkých městech a středních městech jsou podíly vysokoškoláků a středoškoláků mnohem vyšší než v menších městech či venkovských obcích, kde jsou možnosti nejen pro získání středoškolského resp. vysokoškolského vzdělání, ale především jeho uplatnění omezené.

Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v obcích Jihočeského kraje v roce 2001

Podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel v obcích Jihočeského kraje představuje podíl vysokoškoláků z počtu obyvatel starších 25 let. Hranici 25 let jsem zvolila, protože je to obvyklá doba dokončení vysokoškolského studia.

Z mapy je zřetelně patrné, že nejvíce vysokoškoláků se soustřeďuje kolem okresních měst. Hlavní centrum tvoří České Budějovice. Jedná se o největší město v Jihočeském kraji, jde zároveň o univerzitní město, které má nejvíce pracovních příležitostí na jihu Čech. Vysokoškoláci se kolem Českých Budějovic soustřeďují i do okolních obcí, především směrem na sever. Nejvyšší hodnoty má např. obec Borek (18,95 %), Dobrá Voda u Českých Budějovic (17,19 %)

Další výrazná centra tvoří, jak jsem se už zmínila, ostatní okresní města, především Tábor, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice a Českých Krumlov, vyšší podíl vysokoškoláků je i v obci Třeboň.

Nejnižší zastoupení vysokoškolsky vzdělaných obyvatel je v malých obcích především v ORP Český Krumlov, Kaplice, Trhové Sviny, Dačice.

Podíl obyvatelstva se základním a neukončeným vzděláním v obcích Jihočeského kraje v roce 2001

Podíl obyvatelstva se základním a neukončeným vzděláním v obcích Jihočeského kraje představuje podíl obyvatel se základním a neukončeným vzděláním a počtu obyvatel starších 15 let.

Nejvíce obyvatelstva s neukončeným a základním vzděláním je v obcích obvodů ORP Český Krumlov, Kaplice, Dačice. I menší obce na severovýchodě obvodu ORP Tábor mají větší zastoupení obyvatelstva s neukončeným a základním vzděláním.

Zhruba celý obvod ORP České Budějovice má nízké hodnoty podílu obyvatel s neukončeným a základním vzděláním, naopak je zde jak jsem se již zmínila největší zastoupení vysokoškoláků. Dále kolem měst Písek, Tábor, Jindřichův Hradec, Třeboň je méně obyvatelstva se základním a neukončeným vzděláním. Platí zde pravidlo, že více vzdělaná část obyvatelstva se soustřeďuje do velkých a větších měst, naopak malé obce, a také obce v příhraničí mají větší zastoupení obyvatelstva s neukončeným a základním vzděláním.

13. ZÁVĚR

Cílem mé práce bylo vytvořit soubor map věkové a vzdělanostní struktury obyvatelstva Jihočeského kraje ze sčítání lidu 2001. Vytvořila jsem deset základních map, šest map má za téma věkovou strukturu a čtyři se týkají vzdělanostní struktury obyvatelstva Jihočeského kraj za rok 2001.

Ve vytištěné formě jsem zhotovila čtyři hlavní mapové listy. Na prvním mapové listu jsou mapy s tématem věkové struktury obyvatelstva, název zní Ekonomická struktura obyvatelstva v obvodech obcí s rozšířeno působností Jihočeského kraje v roce 2001. Dále jsem na mapový list umístila i mapu Ekonomická struktura obyvatelstva v okresech České republiky v roce 2001. Situace v Jihočeském kraji tak lze porovnat se situací v České republice. Mapový list obsahuje i mapu České republiky s výřezem Jihočeského kraje s obvody ORP.

Druhý vytištěný mapový list představuje vzdělanostní strukturu obyvatelstva v Jihočeském kraji. Název mapového listu je Vzdělanostní struktura v obvodech obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji v roce 2001. Na mapovém listu se nachází i mapa Vzdělanostní struktura v krajích České republiky v roce 2001. List je doplněn i o výřez Jihočeského kraje s obvody ORP na mapě České republiky.

Na mapový list číslo tři a čtyři jsem vložila vždy dvě dílčí mapy. List je tak čitelnější a přehlednější. Mapový list číslo tři představuje: Podíl obyvatelstva mladších 25 v obcích Jihočeského kraje v roce 2001 a mapu Podíl obyvatelstva starších 65 let v obcích Jihočeského kraj v roce 2001. Mapový list číslo čtyři pak představuje: Podíl obyvatelstva se základním a neukončeným vzdělání v obcích Jihočeského kraje v roce 2001 a Podíl obyvatelstva s vysokoškolským vzděláním v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.

Dílčí mapy jsem vytištěny ve formátu A4. Mapy jsou v měřítku 1: 650 000 u map s obcemi a obvody ORP Jihočeského kraje a 1: 1 750 000 tam, kde podklad mapy tvoří mapy České republiky. Hlavní čtyři mapové listy jsem vyhotovila a vytiskla ve formátu A3. Jsou přiloženy zvlášť k diplomové práci. Domnívám se, že hlavní mapové listy jsou zhotoveny ve správném formátu, více dílčích map než dvě se na formát A3 nevešel. Pouze dva hlavní mapové listy jsem doplnila o mapu České republiky se zvýrazněným Jihočeským krajem.

Snažila jsem do diplomové práce zařadit pouze mapy, které mají určitou vypovídací hodnotu. Pouze na mapě Ekonomická struktura obyvatelstva v okresech České republiky v roce 2001 jsou méně zřetelné rozdíly ve sloupcovém kartodiagramu ekonomické struktury obyvatelstva. Přesto jsem se rozhodla tuto mapu zařadit do diplomové práce. Základní charakteristikou věkové struktury je bezesporu ekonomické rozdělení obyvatelstva podle věkových skupin – předproduktivní, produktivní, poproduktivní. Chtěla jsem i porovnat tuto situaci v Jihočeském kraji a v České republice.

Analýzy mapových listů prokázaly základní tendence ve věkové a vzdělanostní struktuře obyvatelstva. Prokázalo se, že stále roste počet obyvatel starších šedesáti let a tedy obyvatelstvo v poproduktivním věku, naopak ubývá dětská složka obyvatelstva. Tím roste i index závislosti a index stáří. U vzdělanostní struktury stojí za povšimnutí centralizace vysokoškoláků do velkých a větších měst. Naopak větší podíl obyvatel se základním a neukončeným vzděláním žije v malých obcích.

Diplomová práce se snažila zodpovědět několik hypotéz, které jsem si vytyčila již v kapitole cíle práce. Při analýze mapového výstupu: Podíl obyvatelstva staršího 65 let, jsem dospěla k názoru, že jsem vybrala vhodný vzorek starší populace. Z mapy je dobře čitelné, kde žije nejvíce a kde nejméně obyvatel této věkové kategorie. Nejméně obyvatel věkové skupině žije na jihu a jihovýchodě Jihočeského kraje, naopak nejvíce na severu, severovýchodě a severozápadě Jihočeského kraje. Při analýze indexu stáří a indexu závislosti je patrné, že populace má tendence stárnout, produktivní část obyvatelstva bude muset do budoucna uživit stále větší podíl nepracujícího obyvatelstva. Díky diplomové práci jsem si potvrdila domněnku, že obyvatelstva v Jihočeském kraji stárne. Obyvatel v poproduktivní věku bude s největší pravděpodobností stále růst, bude se zvyšovat index závislosti a index stáří. Poroste i počet obyvatelstva s nejvyšším ukončeným vzděláním.

Při realizaci diplomové práce jsem se dozvěděla mnoho zajímavých informací o věkové a vzdělanostní struktuře obyvatelstva v Jihočeském kraji. Naučila jsem se lépe pracovat s informacemi, daty, odbornou literaturou, tvořit mapy a zdokonalila jsem se i v práci s některými PC programy. Musím zmínit i některé problémy, se kterými jsem se setkala. Nejobtížnější pro mne bylo napojení dat do programu ArcGIS 9.1., který jsem používala pro vytvoření mapových výstupů.

14. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ARC DATA Praha (1994): Seznamte se s GIS. Praha, ArcDATA spol.s r.o., s.19.
- BURCIN, B. – KUČERA, T. (2004): Nová kmenová prognóza populačního vývoje České republiky (2003-2065). Demografie 2004, roč. 46, č. 2, s.100 -111.
- ČSÚ (2003): Sčítání lidu domů a bytů 2001 Jihočeský kraj. Analytická publikace. České Budějovice, ČSÚ, s. 29 – 43.
- HOJOVEC, V. – DANIŠ, M. – HÁJEK, M. – VEVERKA, B. (1987): Kartografie. Praha, GKP, s. 43 -145.
- HUML, M. – BUCHAR, P. – MIKŠOVSKÝ, M. – VEVERKA, B. (2001): Mapování a kartografie. Praha, ČVÚT, s. 14 - 25.
- CHALUPA, P. – TARABOVÁ, Z. (1986): Přehled geografie obyvatelstva, demografie a geografie sídel. Učební texty pro posluchače učitelského studia geografie. Praha, Státní pedagogické nakladatelství, s. 56 - 58.
- KALIBOVÁ, K. (2003): Úvod do demografie. Praha, Karlova Univerzita, s. 17 - 20.
- KAŇOK, J. – VOŽENÍLEK, V. (2007): 4. díl seriálu Chyby v mapách. Kompozice mapy. GeoBusiness, č. 4, s. 34 - 36.
- KAŇOK, J. – VOŽENÍLEK, V.(2008): 5. díl seriálu Chyby v mapách. Barvy v mapách. GeoBusiness, č. 1, s. 15 - 19.
- KOKEŠ, J. (2001): Věstník – Terminologický výkladový slovník pojmů z oblasti geoinformací. Praha, Úřad pro veřejné informační systémy. s. 21.
- KUBÁNEK, S. (1994): Využití systému TOPOL pro sběr informací GIS a pomocí LMS. Brno, VA Brno, s.17.
- KOSCHIN, F. (2000): Demografie poprvé. Praha, Vysoká škola ekonomická, s. 75 - 87.
- LANGHAMROVÁ, J. – KAČEROVÁ, E. (2006): Demografie. Materiály ke cvičení. Praha, Vysoká škola ekonomická v Praze, s. 11.
- NOVÁK, V. – MURDYCH, Z. (1988): Kartografie a topografie. Praha, Státní pedagogické nakladatelství. 318 s.
- PYŠEK, J. (1999): Kartografie a topografie I. Kartografie. Plzeň, ČVUT. s. 27 - 68.
- ROUBÍČEK, V. (2002): Základní problémy obecné a ekonomické demografie. Praha, Vysoká škola ekonomická, s. 73 - 92.
- ŘEHÁK, D. (1992): Cvičení z kartografie a tvorba mapy s podporou počítače, Ústí nad Labem, Fakulta pedagogická Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, s. 33.

- SCHOLZOVÁ, L. (1996): Základy demografie. České Budějovice, Jihočeská univerzita,
s. 19 - 21.
- SÝKOROVÁ, D. (1991): Úvod do demografie, Olomouc, Filozofická fakulta
Univerzita Palackého, s. 31 - 32.
- ŠOTKOVSKÝ, I. (1998): Úvod do studia demografie. Ostrava, Technická univerzita
Ostrava VŠ Báňská, s. 28 - 52.
- TUČEK, J. (1998): Geografické informační systémy. Principy a praxe. Praha, Computer
Press, s. 14 - 86.
- VESELÁ, J. (2002): Úvod do demografie. Stav a struktura - demografická statika I.díl.
Pardubice, Univerzita Pardubice, s. 18 - 31.
- VESELÁ, J. (1997): Základy demografie I.díl. Stav a struktura obyvatelstva –
demografická statika. Pardubice, Univerzita Pardubice, s. 41 - 48.
- VOŽENÍLEK, V. (2001): Aplikovaná kartografie I. Tématické mapy. Olomouc,
Univerzita Palackého v Olomouci, 186 s.
- VOŽENÍLEK, V. (2000): Geografické informační systémy I. Pojetí, historie, základní
komponenty. Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, 173 s.
- VYSTOUPIL, Z. - TARABOVÁ, Z. (2004): Základy demografie. Brno, Masarykova
univerzita v Brně, s. 34 - 47.

Seznam ostatních pramenů:

- kol. (1984): Atlas ze sčítání lidu, domů a bytů ČSR. Brno, Geografický ústav ČSAV.
- kol. (1987): Atlas obyvatelstva ČSSR. Brno, Geografický ústav ČSAV.
- kol. (2004): Statistický lexikon obcí ČR. Podle územního členění k 1.1.2003 a výsledků
sčítání lidu, domů a bytů 2001. Praha, ČSÚ.
- URL: http://www.czso/sldb/sldb.nsf/i/metodika_a_organizace_scitani_lidu (z 17. 3.
2008)
- URL: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=34 (z 28.3.2008)

15. SEZNAM PŘÍLOH A PŘÍLOHY

- Tabulka č. 1: Ekonomická struktura a index závislosti v obvodech obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji za rok 2001.
- Tabulka č. 2: Hlavní ekonomická struktura v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.
- Tabulka č. 3: Ekonomická struktura a index závislosti v okresech České republiky.
- Tabulka č. 4: Podíl obyvatel mladších 25 let, podíl obyvatel starších 65 let v obcích Jihočeského kraje.
- Tabulka č. 5: Index stáří a index závislosti v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.
- Tabulka č. 6: Vzdělanostní struktura obyvatelstva v Jihočeském kraji v roce 2001.
- Tabulka č. 7: Vzdělanostní struktura obyvatelstva v krajích České republiky v roce 2001
- Tabulka č. 8: Vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.
- Tabulka č. 9: Podíl obyvatelstva se základním a neukončeným vzděláním v obcích Jihočeského kraje v roce 2001. (Zdroje dat: ČSÚ)
- Mapová příloha č. 1: Ekonomická struktura obyvatelstva v obvodech obcí s rozšířenou působností Jihočeského kraje v roce 2001.
- Mapová příloha č. 2: Ekonomická struktura obyvatelstva České republiky v roce 2001.
- Mapová příloha č. 3: Podíl obyvatelstva mladších 25 let v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.
- Mapová příloha č. 4: Podíl obyvatelstva starších 65 let v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.
- Mapová příloha č. 5: Index stáří v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.
- Mapová příloha č. 6: Index závislosti v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.
- Mapová příloha č. 7: Vzdělanostní struktura obyvatelstva v obvodech obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji v roce 2001.
- Mapová příloha č. 8: Vzdělanostní struktura obyvatelstva v krajích České republiky v roce 2001.
- Mapová příloha č. 9: Podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva v obcích Jihočeského kraje v roce 2001.
- Mapová příloha č. 10: Podíl obyvatelstva se základním a neukončeným vzděláním v obcích jihočeského kraje v roce 2001.

Mapový list č. 1: Ekonomická struktura obyvatelstva v obvodech obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji v roce 2001.

Mapový list č. 2: Vzdelanostní struktura obyvatelstva v obvodech obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji v roce 2001.

Mapový list č. 3: Podíl obyvatelstva mladších 25 v obcích Jihočeského kraje v roce 2001; Podíl obyvatelstva starších 65 let v obcích Jihočeského kraje v roce 2001

Mapový list č. 4: Podíl obyvatelstva se základním a neukončeným vzděláním v obcích Jihočeského kraje v roce 2001; Podíl obyvatelstva s vysokoškolským vzděláním v obcích Jihočeského kraje v roce 2001

Tab.č. 1 Ekonomická struktura a index závislosti v obvodech obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji za rok 2001

ORP	Počet obyvatel	Věková skupina (v %)			Index závislosti
		0 -14 let	15 - 59let	60 + let	
Blatná	13684	15,80	63,89	20,31	56,51
České Budějovice	147774	16,12	66,20	17,68	51,06
Český Krumlov	40682	17,91	66,73	15,36	49,85
Dačice	20308	17,35	65,12	17,53	53,57
Jindřichův Hradec	47137	16,86	65,39	17,75	52,92
Kaplice	18880	18,07	68,38	13,55	46,24
Milevsko	19275	16,02	63,98	20,00	56,30
Písek	51022	16,05	64,17	19,78	55,84
Prachatice	33630	17,77	66,54	15,69	50,29
Soběslav	22019	16,05	64,19	19,76	55,79
Strakonice	45189	16,19	64,95	18,87	53,98
Tábor	80740	16,05	64,54	19,41	54,94
Trhové Sviny	17119	16,93	65,32	17,75	53,09
Třeboň	25439	16,82	63,85	19,33	56,62
Týn nad Vltavou	13588	19,57	63,23	17,20	58,15
Vimperk	14862	16,79	65,38	17,82	52,95
Vodňany	10978	16,58	64,45	18,97	55,17

Tab č. 2 Hlavní ekonomické struktury v obcích Jihočeského kraje v roce 2001

Obce Jihočeského kraje	Počet obyvatel Jihočeského kraje	Věková skupina		
		0-14 let (v %)	15-59 let (v %)	60+ let (v %)
Adamov	515	16,50	70,49	13,01
Albrechtice nad Vltavou	807	13,38	62,83	23,79
Babice	78	16,67	52,56	30,77
Balkova Lhota	124	17,74	61,29	20,97
Báňovice	110	22,73	52,73	24,55
Bavorov	1435	14,91	64,32	20,77
Bečice	109	21,10	50,46	28,44
Bečice	66	12,12	60,61	27,27
Bednárec	102	10,78	52,94	36,27
Bednářeček	181	17,68	56,35	25,97
Bechyně	5930	17,23	64,05	18,72
Bělčice	991	14,43	63,07	22,50
Běleč	187	17,11	59,89	22,99
Benešov nad Černou	1235	16,60	66,23	17,17
Bernartice	1222	15,71	59,17	25,12
Besednice	802	16,96	65,96	17,08
Bezdědovice	306	13,40	65,36	21,24
Bílsko	206	21,84	60,68	17,48
Blatná	6644	16,90	65,23	17,87
Blažejov	295	12,20	70,17	17,63
Bohdalovice	264	19,70	63,64	16,67
Bohumilice	322	23,29	55,90	20,81
Bohunice	45	8,89	60,00	31,11
Boletice	292	27,40	64,04	8,56
Borek	1133	16,15	71,58	12,27
Borkovice	229	13,10	66,38	20,52
Borotín	510	19,80	57,45	22,75
Borová Lada	284	19,01	67,25	13,73
Borovany	3584	17,75	65,88	16,38
Borovany	219	15,07	59,36	25,57
Borovnice	92	18,48	65,22	16,30
Boršov nad Vltavou	918	16,45	63,94	19,61
Bořetín	87	20,69	55,17	24,14
Bošice	294	10,20	64,97	24,83
Bošilec	192	10,42	66,67	22,92
Boudy	180	11,11	66,67	22,22
Božetice	398	22,61	59,80	17,59
Bradáčov	74	9,46	50,00	40,54
Branice	302	17,22	63,58	19,21
Branišov	158	16,46	65,19	18,35
Bratronice	53	7,55	60,38	32,08
Brluh	1036	18,44	64,29	17,28
Břehov	108	19,44	63,89	16,67
Březí	81	14,81	54,32	30,86
Březina	159	8,18	55,35	36,48
Březnice	225	21,33	56,00	22,67
Budeč	231	22,51	55,41	22,08
Budislav	449	11,36	57,24	31,40

Tabulka č. 2 je k nahlédnutí v celém znění na příloženém CD

Tab. č. 3 Ekonomická struktura a index závislosti v okresech České republiky

OKRESY	Počet obyvatel	Věková skupina (v %)			Index závislosti
		0 - 14 let	15 - 59let	60 + let	
Hl.m. Praha	1167409	13,42	65,85	20,73	51,86
Benešov	93718	16,49	64,43	19,08	55,20
Beroun	75646	15,77	65,02	19,21	53,80
Kladno	150120	15,86	65,40	18,74	52,90
Kolín	95678	15,36	64,67	19,98	54,64
Kutná Hora	73619	16,12	64,23	19,65	55,70
Mělník	94665	16,49	65,59	17,92	52,47
Mladá Boleslav	114311	16,01	66,27	17,72	50,91
Nymburk	84111	15,64	64,63	19,73	54,73
Praha - východ	95991	15,71	65,63	18,66	52,38
Praha - západ	83003	16,33	65,40	18,26	52,89
Příbram	107721	16,31	65,37	18,32	52,98
Rakovník	54072	16,04	64,96	19,00	53,94
České Budějovice	178176	16,47	65,91	17,62	51,72
Český Krumlov	59562	17,96	67,25	14,79	48,69
Jindřichův Hradec	92884	16,95	64,91	18,14	54,06
Písek	70547	16,01	64,08	19,91	56,05
Prachatice	51160	17,41	66,05	16,54	51,40
Strakonice	70055	16,18	64,66	19,16	54,65
Tábor	102814	16,06	64,46	19,48	55,14
Domažlice	58822	16,50	65,66	17,84	52,30
Klatovy	88032	15,71	64,75	19,54	54,43
Plzeň - město	165227	14,08	65,62	20,30	52,39
Plzeň - jih	68094	15,90	64,18	19,91	55,80
Plzeň - sever	73200	16,77	64,77	18,46	54,39
Rokycany	45778	15,84	63,92	20,24	56,45
Tachov	51422	18,12	67,09	14,78	49,04
Cheb	88717	16,27	67,28	16,45	48,63
Karlovy Vary	121966	15,86	65,84	18,30	51,88
Sokolov	93601	18,37	66,80	14,83	49,70
Děčín	133856	16,99	66,46	16,55	50,47
Chomutov	124964	17,70	67,41	14,89	48,34
Litoměřice	114252	16,24	65,71	18,05	52,19
Louny	86011	17,02	65,69	17,28	52,22
Most	117170	17,24	66,38	16,38	50,65
Teplice	126056	16,46	66,14	17,39	51,19
Ústí nad Labem	117721	16,87	66,46	16,67	50,46
Česká Lípa	105666	18,28	67,38	14,34	48,41
Jablonec nad Nisou	88136	16,20	66,29	17,52	50,86
Liberec	158980	16,31	66,19	17,51	51,09
Semily	75346	16,81	63,68	19,51	57,04
Hradec Králové	160479	15,46	64,59	19,95	54,82
Jičín	77752	16,13	64,10	19,77	56,01
Náchod	112664	17,08	63,97	18,95	56,32
Rychnov nad Kněžnou	78905	16,98	64,61	18,41	54,78
Trutnov	120755	16,35	65,73	17,92	52,15
Chrudim	105218	17,22	63,79	18,99	56,77
Pardubice	160968	15,42	64,80	19,77	54,31
Svitavy	102655	17,46	65,02	17,52	53,79

Ústí nad Orlicí	139370	17,71	64,79	17,49	54,34
Havlíčkův Brod	95031	16,69	64,20	19,11	55,76
Jihlava	108394	16,78	64,91	18,31	54,05
Pelhřimov	72971	16,29	63,60	20,11	57,23
Třebíč	117352	17,76	64,27	17,97	55,59
Žďár nad Sázavou	125404	18,30	64,22	17,48	55,71
Blansko	107688	16,66	64,43	18,91	55,22
Brno - město	376004	14,36	65,13	20,51	53,55
Brno - venkov	159135	16,55	64,20	19,25	55,77
Břeclav	124247	16,76	66,28	16,96	50,88
Hodonín	159883	16,70	65,36	17,94	52,99
Vyškov	86455	16,73	64,57	18,70	54,87
Znojmo	114036	17,41	65,34	17,25	53,05
Jeseník	42408	17,68	66,39	15,94	50,63
Olomouc	224573	16,06	65,71	18,23	52,18
Prostějov	109880	15,87	64,58	19,55	54,84
Přerov	135873	16,73	64,90	18,36	54,07
Šumperk	126549	17,12	65,46	17,43	52,77
Kroměříž	108021	16,40	65,01	18,59	53,81
Uherské Hradiště	144501	16,49	64,65	18,86	54,67
Vsetín	147057	17,26	65,35	17,39	53,01
Zlín	195332	16,13	65,02	18,86	53,81
Bruntál	105123	18,09	66,68	15,23	49,98
Frydek - Místek	226793	17,29	64,97	17,75	53,93
Karviná	279408	17,19	65,96	16,85	51,61
Nový Jičín	159914	17,92	65,79	16,29	52,00
Opava	181379	17,09	65,13	17,77	53,53
Ostrava - město	316709	16,37	66,05	17,58	51,41

Tab.č. 4 Podíl obyvatel mladších 25 let, podíl obyvatel starších 65 let v obcích Jihočeského kraje

Obce Jihočeského kraje	Počet obyvatel Jihočeského kraje	Podíl obyvatel mladších 25 let (v %)	Podíl obyvatel starších 65 let (v %)
Adamov	515	33,01	8,16
Albrechtice nad Vltavou	807	28,13	19,45
Babice	78	28,21	24,36
Balkova Lhota	124	31,45	14,52
Báňovice	110	32,73	18,18
Bavorov	1435	30,59	16,45
Bečice	109	29,36	18,35
Bečice	66	22,73	18,18
Bednárec	102	18,63	27,45
Bednáreček	181	30,39	22,10
Bechyně	5930	32,90	14,33
Bělčice	991	28,25	17,86
Běleč	187	31,02	20,86
Benešov nad Černou	1235	33,04	12,15
Bernartice	1222	29,30	20,05
Besednice	802	33,29	12,22
Bezdědovice	306	30,07	15,36
Bílsko	206	33,50	13,59
Blatná	6644	31,86	13,00
Blažejov	295	26,78	12,88
Bohdalovice	264	32,20	8,33
Bohumilice	322	35,40	15,22
Bohunice	45	20,00	26,67
Boletice	292	44,52	6,16
Borek	1133	32,13	7,41
Borkovice	229	24,45	16,16
Borotín	510	33,73	17,65
Borová Lada	284	32,04	7,75
Borovany	3584	33,34	12,56
Borovany	219	29,68	19,63
Borovnice	92	32,61	13,04
Boršov nad Vltavou	918	31,15	14,60
Bořetín	87	33,33	20,69
Bošice	294	24,83	21,09
Bošilec	192	23,44	17,19
Boudy	180	26,67	18,89
Božetice	398	34,17	12,56
Bradáčov	74	21,62	28,38

Tabulka č.4 je k nahlédnutí v celém znění na příloženém CD

Tab. č. 5 Index stáří a index závislosti v obcích Jihočeského kraje v roce 2001

Obce	Počet obyvatel		
Jihočeského kraje	Jihočeského kraje	Index stáří	Index závislosti
Adamov	515	78,82	41,87
Albrechtice nad Vltavou	807	177,78	59,17
Babice	78	184,62	90,24
Balkova Lhota	124	118,18	63,16
Báňovice	110	108,00	89,66
Bavorov	1435	139,25	55,47
Bečice	109	134,78	98,18
Bečice	66	225,00	65,00
Bednárec	102	336,36	88,89
Bednářeček	181	146,88	77,45
Bechyně	5930	108,61	56,13
Bělčice	991	155,94	58,56
Běleč	187	134,38	66,96
Benešov nad Černou	1235	103,41	50,98
Bernartice	1222	159,90	69,02
Besednice	802	100,74	51,61
Bezdědovice	306	158,54	53,00
Bílsko	206	80,00	64,80
Blatná	6644	105,70	53,30
Blažejov	295	144,44	42,51
Bohdalovice	264	84,62	57,14
Bohumilice	322	89,33	78,89
Bohunice	45	350,00	66,67
Boletice	292	31,25	56,15
Borek	1133	75,96	39,70
Borkovice	229	156,67	50,66
Borotín	510	114,85	74,06
Borová Lada	284	72,22	48,69
Borovany	3584	92,30	51,80
Borovany	219	169,70	68,46
Borovnice	92	88,24	53,33
Boršov nad Vltavou	918	119,21	56,39
Bořetín	87	116,67	81,25
Bošice	294	243,33	53,93

Tabulka č.5 je k nahlédnutí v celém znění na příloženém CD

Tab. č. 6 Vzdělanostní struktura obyvatelstva v Jihočeském kraji v roce 2001

ORP	Počet obyvatelstva staršího 15 let	Bez vzdělání (v %)	Základní a neukončené (v %)	Středoškolské (v %)	Vysokoškolské a vyšší (v %)	Nezjištěné (v %)
Blatná	11526	0,69	26,78	63,86	7,90	0,75
České Budějovice	123978	0,24	19,61	63,51	15,26	1,38
Český Krumlov	33398	0,72	27,52	61,39	9,05	1,32
Dačice	16784	0,47	29,61	61,61	7,57	0,74
Jindřichův Hradec	39232	0,52	25,58	63,46	9,40	1,03
Kaplice	15474	0,77	26,45	63,76	7,88	1,14
Milevsko	16187	0,45	24,61	65,61	8,36	0,98
Písek	42835	0,24	21,89	64,76	11,85	1,26
Prachatice	27658	0,39	25,71	63,29	9,19	1,41
Soběslav	18487	0,27	25,54	64,74	8,58	0,88
Strakonice	37880	0,53	23,19	64,94	10,26	1,07
Tábor	67791	0,19	21,86	64,50	12,38	1,07
Trhové Sviny	14221	0,53	29,39	62,45	6,86	0,77
Třeboň	21162	0,42	25,33	64,08	8,55	1,62
Týn nad Vltavou	10933	0,21	24,83	65,72	8,21	1,02
Vimperk	14768	0,62	25,95	62,98	9,23	1,21
Vodňany	9161	0,36	25,24	65,43	8,13	0,84

Tab. č. 7 Vzdělanostní struktura obyvatelstva v krajích České republiky v roce 2001

KRAJ	Počet obyvatel starších 15 let	Bez vzdělání (v %)	Základní a neukončené (v %)	Středoškolské (v %)	Vysokoškolské (v %)	Nezjištěné (v %)
Hl.m. Praha	1012404	0,14	14,47	59,38	24,01	1,99
Středočeský	943364	0,45	23,11	64,78	10,36	1,30
Jihočeský	563829	0,35	23,72	63,81	10,93	1,19
Plzeňský	464221	0,39	23,01	64,42	10,85	1,32
Karlovarský	253373	0,85	27,88	61,12	8,64	1,52
Ústecký	678795	0,83	27,43	61,79	7,90	2,05
Liberecký	374515	0,40	22,75	65,64	9,68	1,53
Královehradecký	461314	0,49	22,48	64,83	11,06	1,14
Pardubický	422722	0,40	22,74	65,30	10,56	1,00
Vysočina	429917	0,35	24,13	64,72	9,89	0,91
Jihomoravský	947580	0,34	23,30	61,68	13,77	0,91
Olomoucký	533985	0,57	23,59	63,73	11,12	0,99
Zlínský	496595	0,43	24,81	63,14	10,84	0,78
Moravskoslezský	1052890	0,53	25,21	62,01	10,79	1,46

Tab.č. 8 Vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo v obcích Jihočeského kraje v roce 2001

Obce	Počet obyvatel starších 25 let	Vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo (v %)
Adamov	342	14,04
Bečice	75	1,33
Borek	765	18,95
Borovany	2352	8,29
Borovnice	62	3,23
Boršov nad Vltavou	619	7,43
Bošilec	144	3,47
Branišov	110	2,73
Břehov	70	5,71
Čakov	137	5,11
Čejkovice	182	5,49
České Budějovice	66999	15,83
Čížkrajice	181	4,97
Dasný	141	6,38
Dívčice	353	1,98
Dobrá Voda u Č. Budějovic	1600	17,19
Dobšice	71	0,00
Dolní Bukovsko	946	5,60
Doubravice	124	13,71
Doudleby	248	4,44
Drahotěšice	131	3,05
Dříteň	811	2,96
Dusičné	183	14,21
Dubné	732	7,65
Dynín	223	3,14
Habří	61	1,64
Hartmanice	110	5,45
Heřmaň	102	10,78
Hlavatce	87	8,05
Hlincová Hora	138	24,64
Hluboká nad Vltavou	3019	12,49
Homole	560	8,04
Horní Kněžeklady	83	3,61
Horní Stropnice	1001	4,00
Hosín	433	7,62
Hosty	117	2,56
Hradce	29	3,45
Hranice	149	4,03
Hrdějovice	941	16,79
Hůry	274	8,76
Hvozdec	47	2,13
Chotýčany	146	6,85
Chrástřany	479	6,26
Jankov	244	4,51
Jílovice	571	2,80

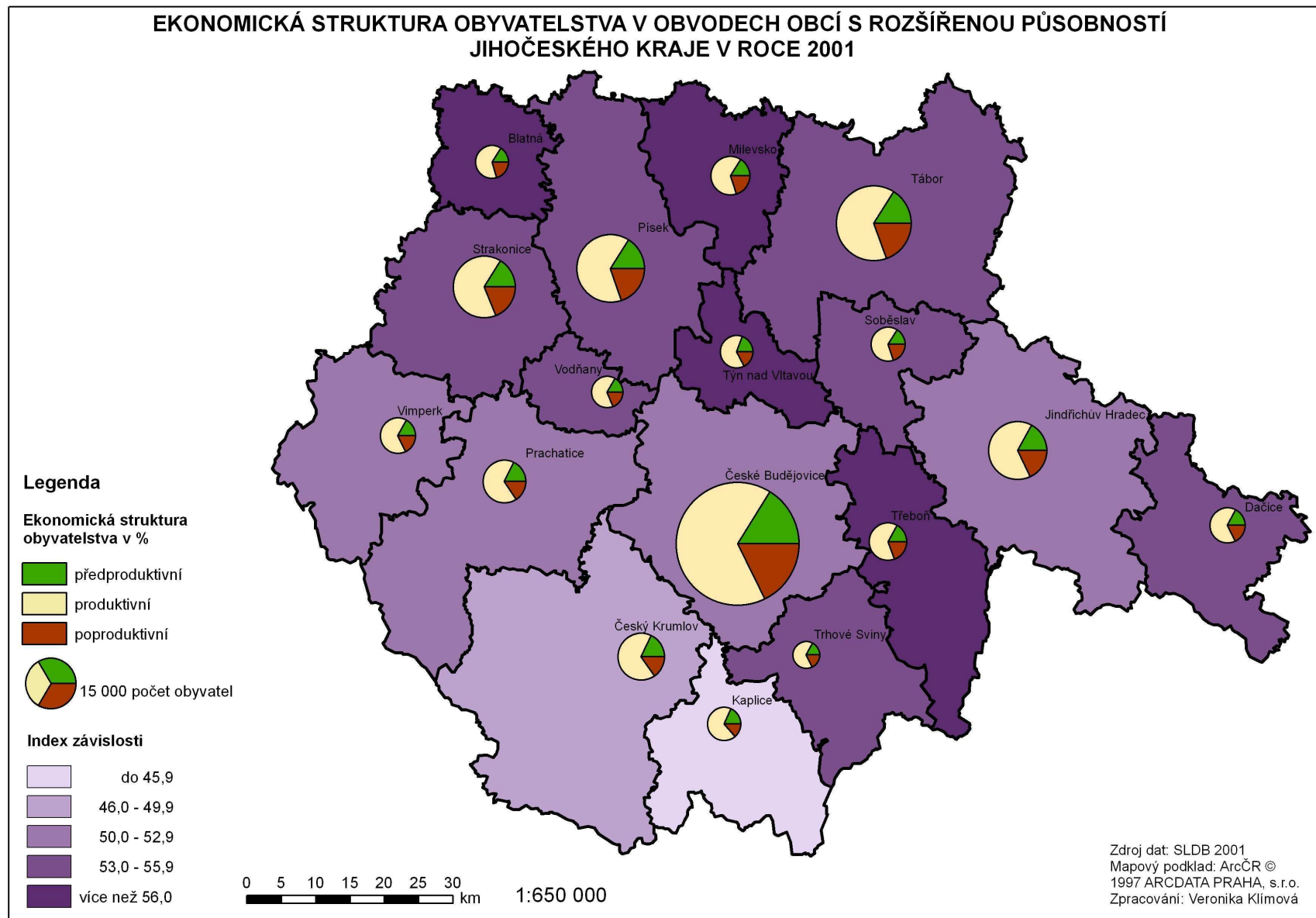
Tabulka č. 8 je k nahlédnutí v celém znění na příloženém CD

Tab. č. 9 Podíl obyvatelstva se základním a neukončeným vzděláním v obcích Jihočeského kraje v roce 2001

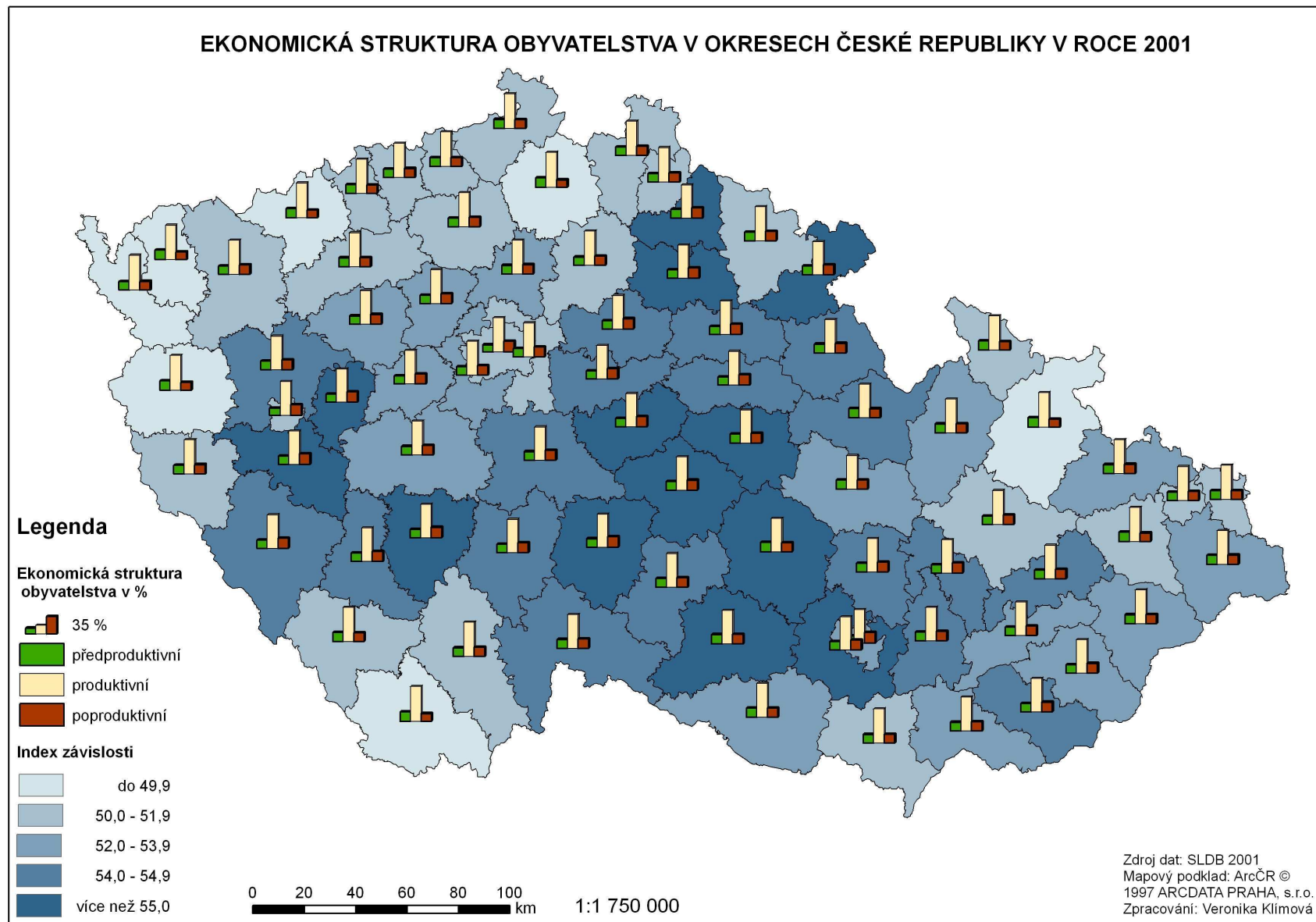
Obce	Počet obyvatelstva staršího 15 let	Podíl obyvatelstva se základní a neukončeným vzděláním (v %)
Adamov	427	20,84
Albrechtice nad Vltavou	681	27,31
Babice	64	45,31
Balkova Lhota	101	23,76
Báňovice	84	40,48
Bavorov	1197	27,23
Bečice	84	44,05
Bečice	56	26,79
Bednárec	89	33,71
Bednáreček	145	31,03
Bechyně	4852	20,90
Bělčice	834	31,77
Běleč	152	38,82
Benešov nad Černou	1022	34,25
Bernartice	1006	26,44
Besednice	658	27,05
Bezdědovice	262	28,63
Bílsko	158	36,08
Blatná	5463	22,15
Blažejov	257	31,52
Bohdalovice	210	40,48
Bohumilice	246	33,74
Bohunice	41	41,46
Boletice	212	33,96
Borek	946	14,48
Borkovice	197	30,96
Borotín	401	36,16
Borová Lada	230	26,96
Borovany	2911	27,45
Borovany	184	29,35
Borovnice	75	24,00
Boršov nad Vltavou	754	28,78
Bořetín	68	39,71
Bošice	260	28,46
Bošilec	169	28,40
Boudy	156	28,21
Božetice	306	26,47
Bradáčov	66	63,64
Branice	248	25,81
Branišov	130	27,69
Bratronice	48	33,33
Brloh	835	30,30
Břehov	86	30,23
Březí	67	38,81

Tabulka č. 9 je k nahlédnutí v celém znění na příloženém CD

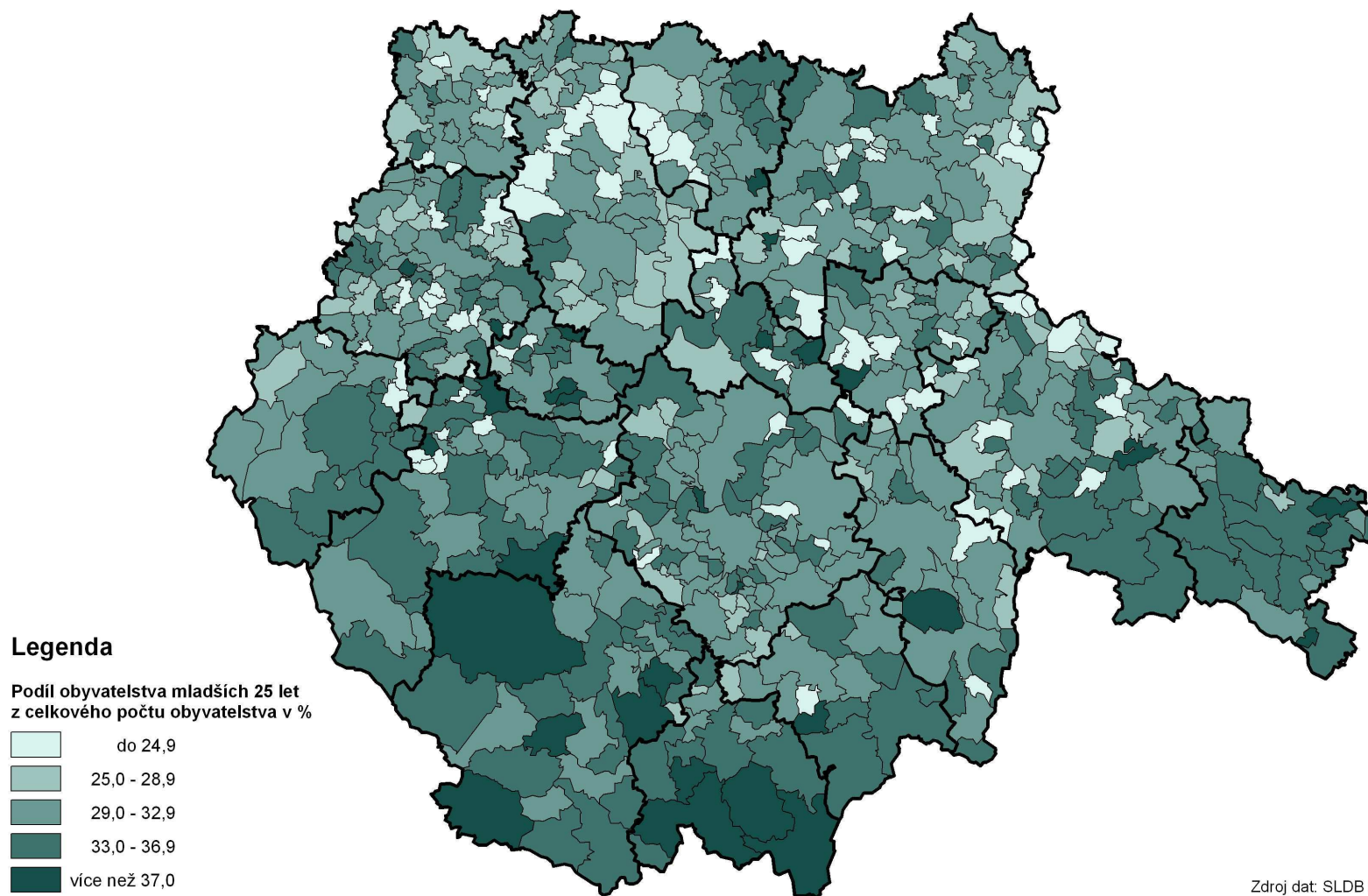
Mapová příloha č. 1

Mapová příloha č. 2

PODÍL OBYVATELSTVA MLADŠÍCH 25 LET OBCÍCH JIHOČESKÉHO KRAJE V ROCE 2001

Legenda

Podíl obyvatelstva mladších 25 let
z celkového počtu obyvatelstva v %

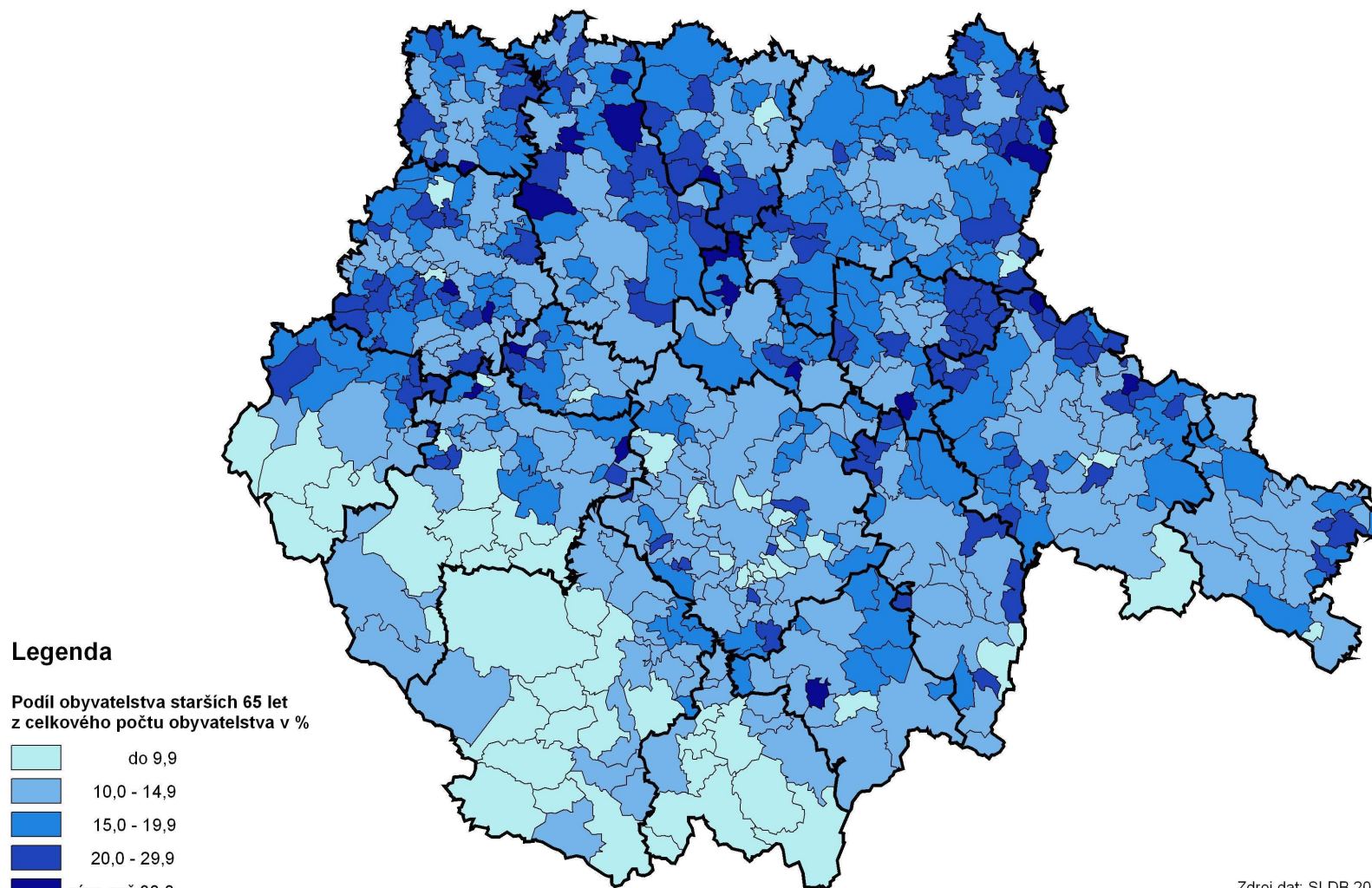
- do 24,9
- 25,0 - 28,9
- 29,0 - 32,9
- 33,0 - 36,9
- více než 37,0

 hranice ORP

0 5 10 15 20 25 30
 km 1:650 000

Zdroj dat: SLDB 2001
Mapový podklad: ArcČR ©
1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Zpracování: Veronika Klímová

PODÍL OBYVATELSTVA STARŠÍCH 65 LET V OBCÍCH JIHOČESKÉHO KRAJE V ROCE 2001

Legenda

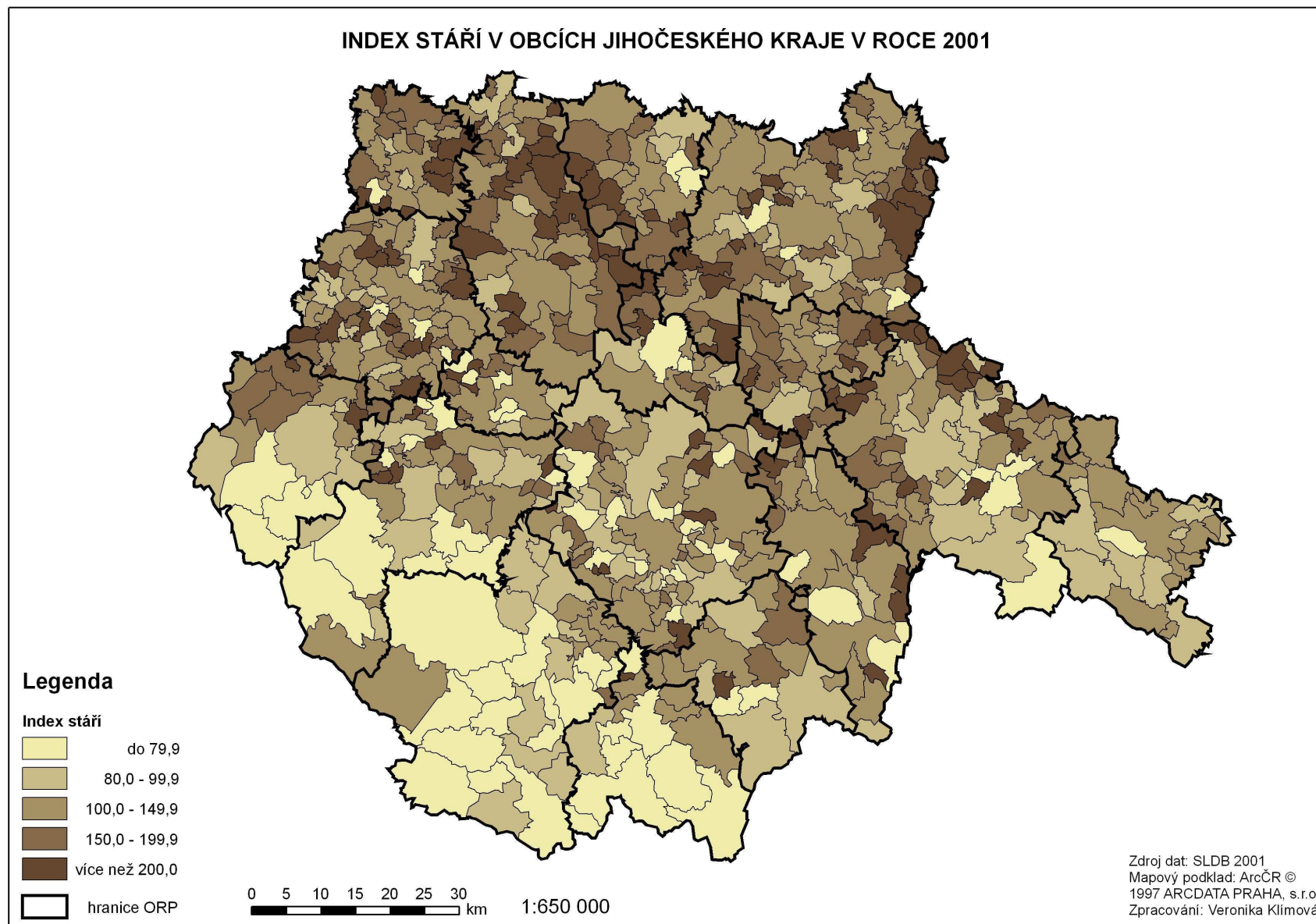
Podíl obyvatelstva starších 65 let
z celkového počtu obyvatelstva v %

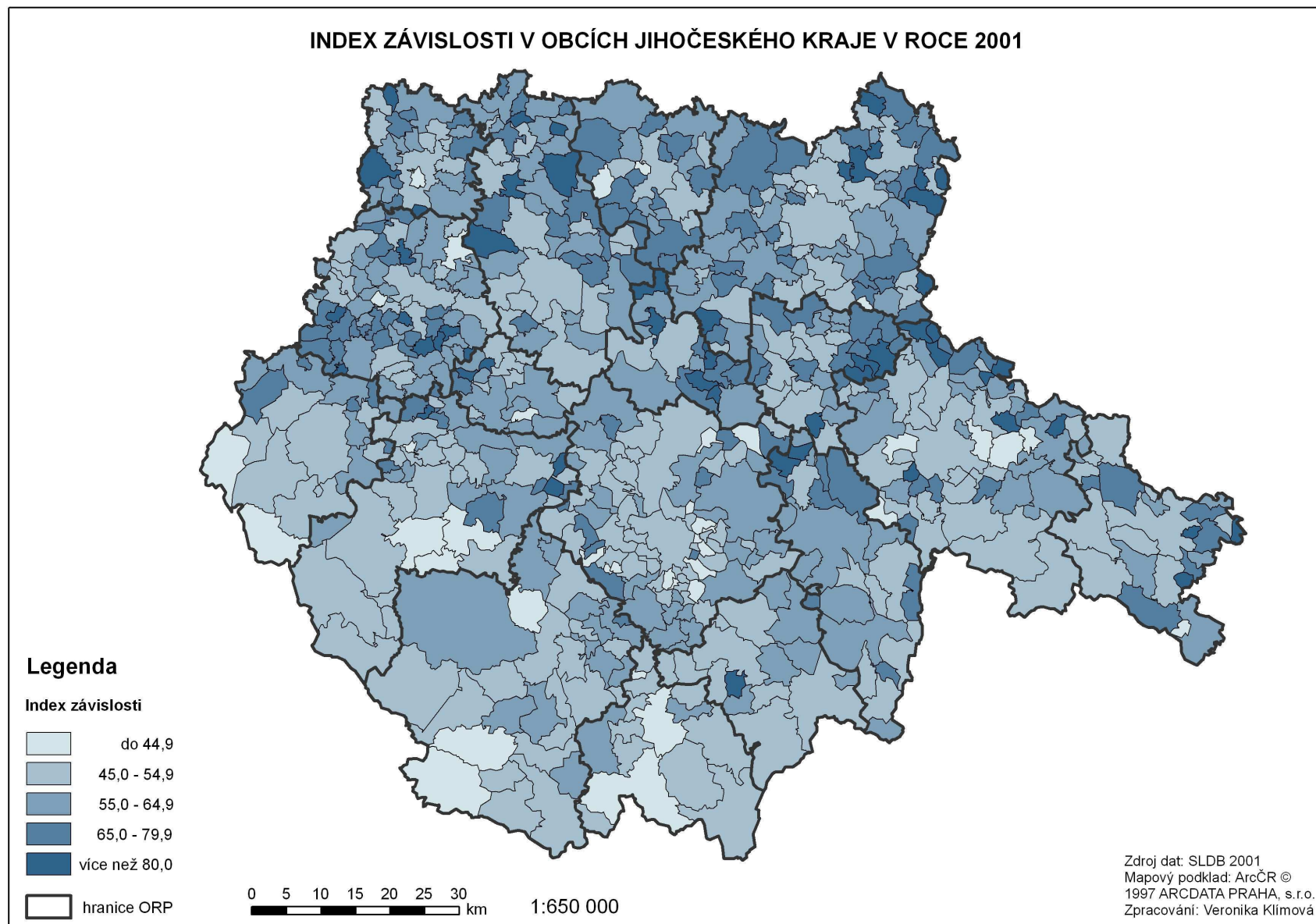
- do 9,9
- 10,0 - 14,9
- 15,0 - 19,9
- 20,0 - 29,9
- více než 30,0

 hranice ORP

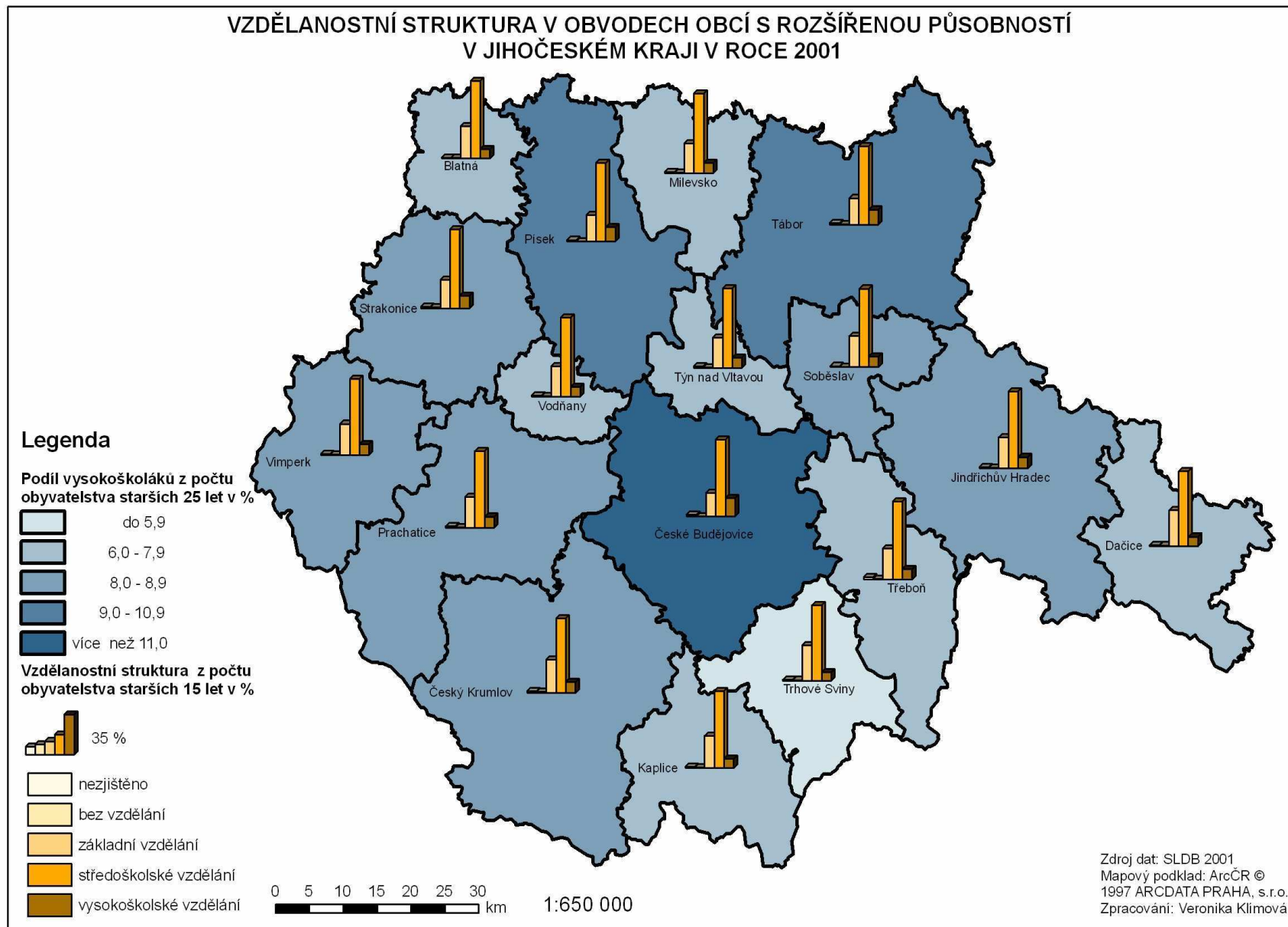
0 5 10 15 20 25 30
 km 1:650 000

Zdroj dat: SLDB 2001
Mapový podklad: ArcČR ©
1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Zpracování: Veronika Klímová

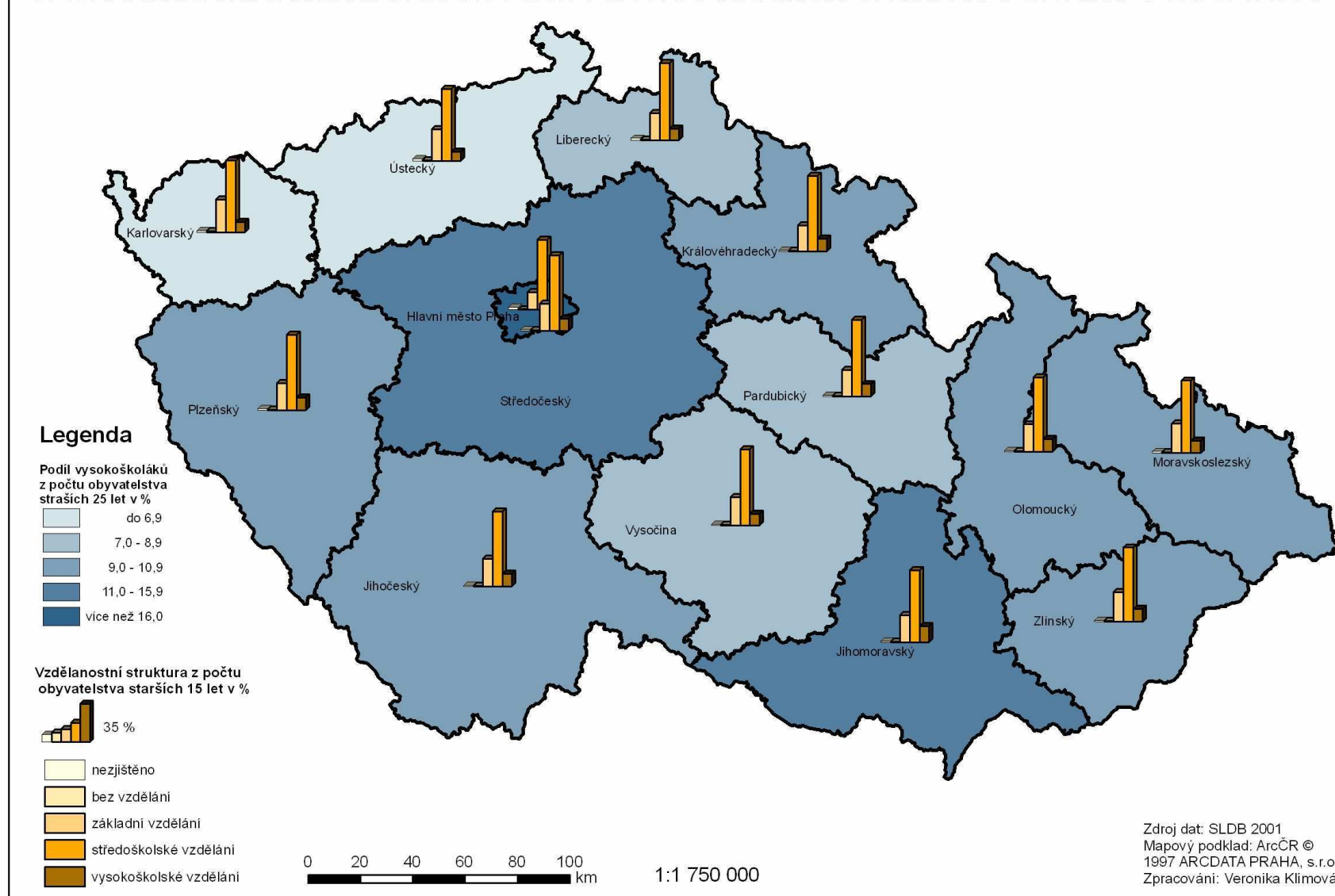

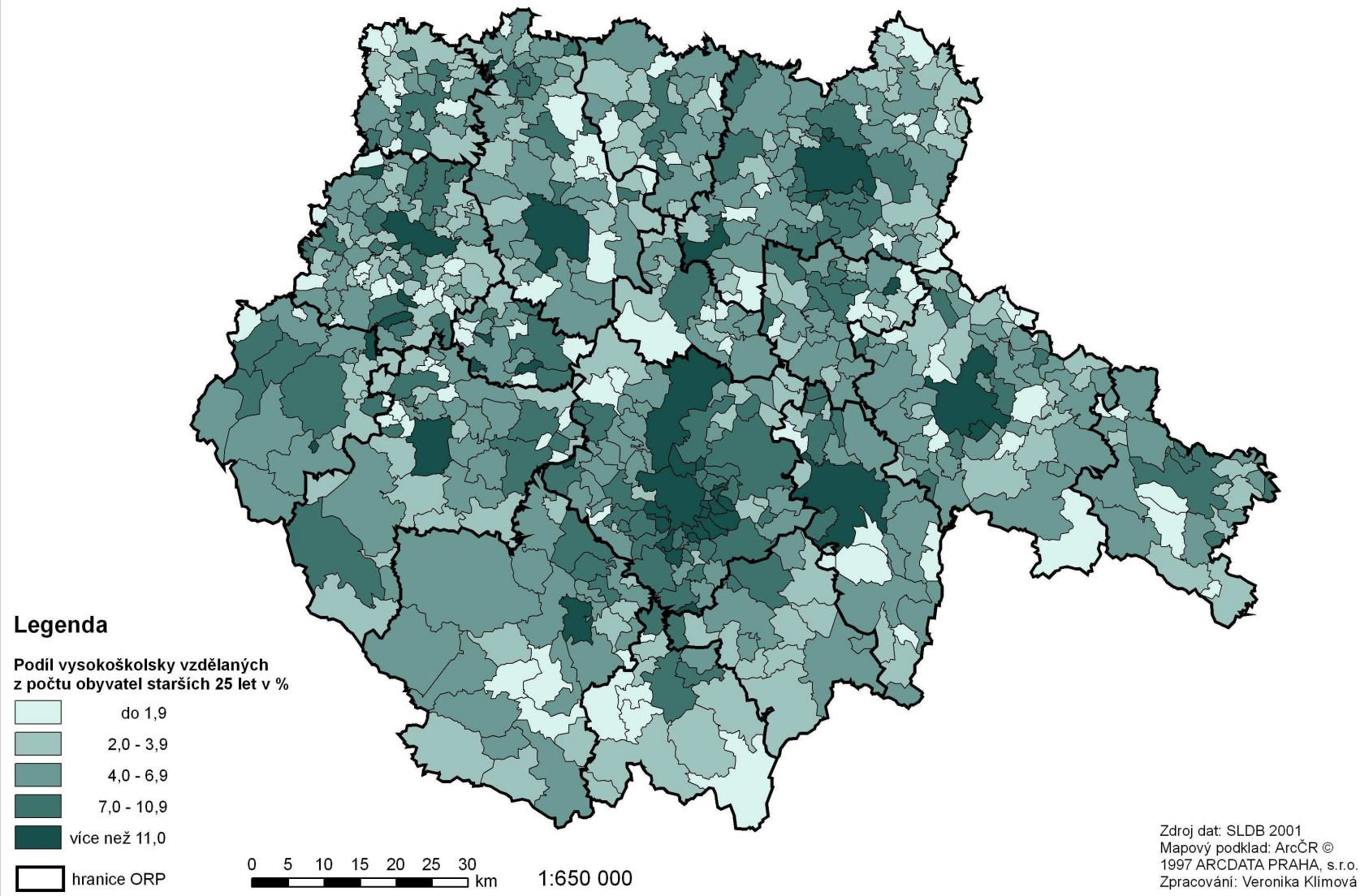
Mapová příloha č. 7

VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATELSTVA V KRAJÍCH ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE 2001

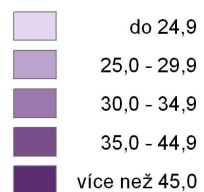
PODÍL VYSOKOŠKOLSKY VZDĚLANÉHO OBYVATELSTVA V OBCÍCH
JIHOČESKÉHO KRAJE V ROCE 2001

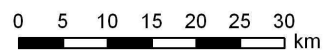
PODÍL OBYVATELSTVA SE ZÁKLADNÍM A NEUKONČENÝM VZDĚLÁNÍM V OBCÍCH JIHOČESKÉHO KRAJE V ROCE 2001

Legenda

Podíl obyvatelstva se základním a neukončeným vzděláním z počtu obyvatelstva starších 15 let v %

 hranice ORP

1:650 000

Zdroj dat: SLDB 2001
Mapový podklad: ArcČR ©
1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Zpracování: Veronika Klímová